

B

99-a jaro
N-ro 332
Julio 2008

ISSN 0006-9477

Emerson Werneck

**Kiu aŭdacas defii la
miton de Babelo?**

En la limbo, atendante...

Aloísio Sartorato

Sinonimludo

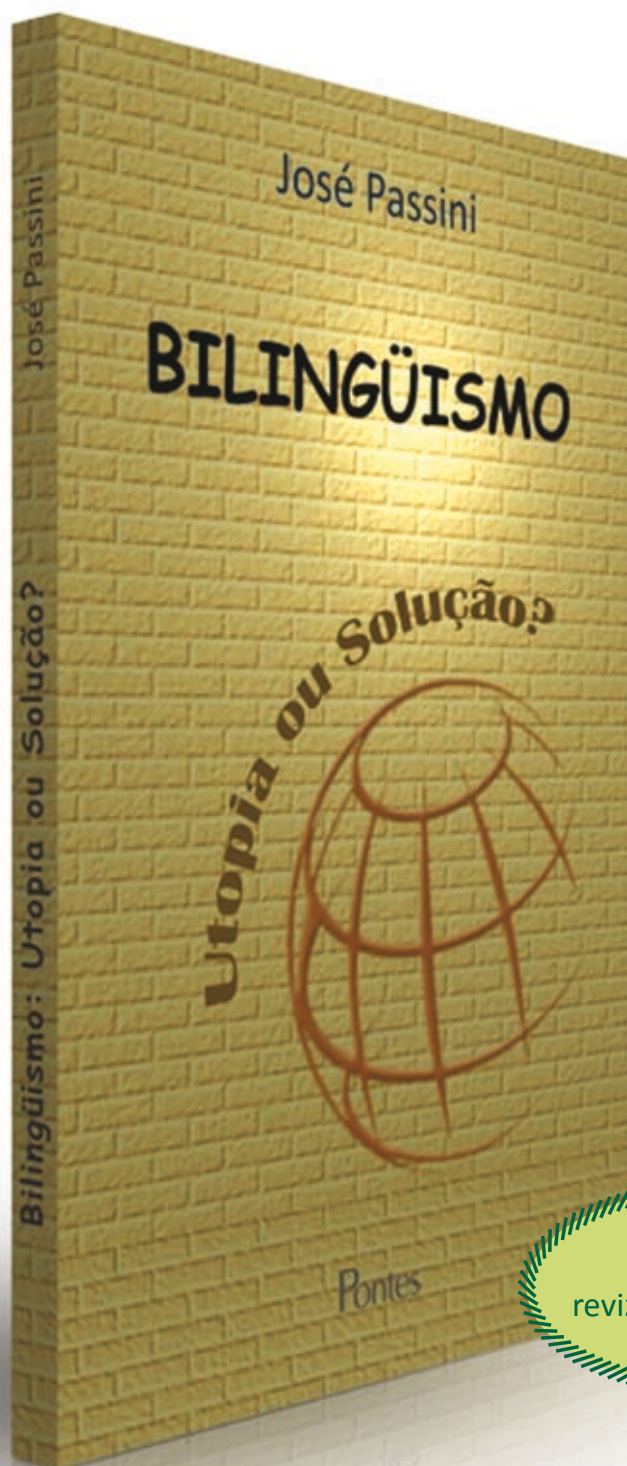
Francisco S. Wechsler

Poŝvortaro

Oportuna lanĉo

Akirebla ĉe BEL-libroservo

3-a eldono
reviziita kaj ĝisdatigita!

Bilingüismo: Utopia ou Solução?

Prof. José Passini

- 04** Ĉefartikolo
05 Prezidanta Mesaĝo: Neŭtraleco de Esperanto
06 Listo de BEL-membroj
08 Listo de BEJO-membroj
08 Listo de aliĝintoj al la 43-a BKE
10 Komika Angulo

- 11** En la limbo, atendente... Traduko: Aloísio Sartorato

- 12** Prof. Sylla Chaves: Esperanto riĉiĝu gardante sian simplecon

- 15** Scienca Angulo

- 19** Emerson Werneck: Kiu aŭdacas defii la miton de Babelo?

- 21** Francisco S. Wechsler: Lingva Angulo

- 22** Kiel traduki?

Kovrilo

La atendata lanĉo de plej ĝisdadigita poŝvortaro por portugallingvanoj

Pri la nuna numero

Tiu ĉi numero enhavas kvar artikolojn pri nia lingvo, laŭ movada, polemika kaj didaktika vidpunktoj. Ĝi ankaŭ enhavas komikan kaj sciencan angulojn, kaj tradukon el la brazila beletro. Krome, enestas listo de ĉi-jaraj aliĝintoj al BEL kaj al la Brazila Kongreso.

Revukunlaboraĵoj: La ĉefredaktoro rigardas gravaj la kunlaboraĵojn sendatajn de la legantoj. Tamen, pro hommanko, spaclimigoj en la revuo, kaj kromaj limigoj, li rezervas al si la rajton: **1-e:** Ne sciigi la ricevon; **2-e:** Ne redoni la sendaĵojn; **3-e:** Ne garantii publikigon; **4-e:** Mallongigi tekston tiam, kiam necese; **5-e:** Ĝin reviziigi laŭ ortografia, gramatika kaj terminologia aspektoj. Kiel gramatikan konsultfonton ni rekomendas la verkon "Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko", de Bertilo Wennergren. La signifon de ĉiuj vortoj netroveblaj en "Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto" (2005) oni aparte klarigu per glosaro.

Anoncartarifo: Tabelo pri prezoj (Brazila Esperantisto) Onoj de paĝo (anoncoj)

● Komercaj markoj reproduktitaj celas nur ilustri kaj apartenas al la posedantoj

tutpaĝa (19x25cm)
4-a kovrilo R\$ 900,00 (kolora)
2-a kaj 3-a kovriloj R\$ 600,00
(nigra-blankaj)

1/2 duonpaĝa (9x24cm)
R\$ 450,00 (kolora)
R\$ 300,00 (nigra-blanka)

1/3 trionpaĝa horizontale
(8x18cm) R\$ 300,00 (kolora)
R\$ 200,00 (nigra-blanka)

1/3 trionpaĝa vertikale
(8x18cm) R\$ 300,00 (kolora)
R\$ 200,00 (nigra-blanka)

1/6 sesonpaĝa (7.8x8.8cm)
R\$ 150,00 (kolora)
R\$ 100,00 (nigra-blanka)

Karaj gelegantoj:

Per plia numero de “Brazila Esperantisto” la estraro de BEL klopodas restarigi la eldonkontinuecon de la plej grava presorgano de la brazila movado.

Pri nia lingvo vi trovos kvar artikolojn, laŭ movada, polemika kaj didaktika vidpunktoj. En unu el ili, nia prezidanto, José Passini, atentigas nian samideanaron pri du bazaj kvalitoj de esperantismo: toleremo kaj neŭtraleco.

Aliflanke, Alberto Emerson Werneck Dias verkis provokan eseon pri multlingvismo kaj estingiĝo de etnaj lingvoj. Ĉu vi konsentas kun li?

Nia lingva angulo komencas serion pri la riĉeco je sinonimoj de esperanto. Regi kaj distingi la nuancojn inter sinonimoj estas grava maniero pliperfektigi lingvan scion. En dua serio, “Kiel traduki?”, niaj gelegantoj estas defiataj trovi taŭgajn traduksolvojn por malfacile tradukeblaj esprimoj de la portugala.

Sylla Chaves pridiskutas sian lanĉotan verkon “Oportuna Poŝvortaro Esperanta-Portugala” kaj la bezonon konservi esperanton simpla, ne malhelpante ĝian riĉecon kaj riĉiĝon.

En la beletra aspekto, vi trovos belan rakonton de Maria Luiza de Andrade pri deprimado, tradukitan de Aloísio Sartorato.

Tiu ĉi numero ankaŭ havas sciencan angulon, kie interesaj trovaĵoj fare de nuntempa scienco estas prezentataj.

Por doni al Brazila Esperantisto pli amuzan faceton, ni komencas ĉi tie serion da komikaj anekdotoj. Ĉiuj gelegantoj estas invitataj kontribui.

Ni planas dediĉi ĉiun duan numeron de kuranta jaro por listigi la anaron de BEL kaj BEJO. Ĉi tiu numero ankaŭ listigas la nomojn de la aliĝintoj al la 43-a Brazila Kongreso de Esperanto, okazonta en Fortalezo.

Ni profitas la okazon, por atentigi ĉiujn brazilajn esperantistojn pri la neceso aliĝi al BEL kaj al la ĉiujara Kongreso. La graveco kaj efiko de organizo estas rekte proporciaj al ĝia membronombro. Ne sufiĉas paroli aŭ legi esperante; necesas formale kaj aktive partopreni la movadon. Cetere, jam Zamenhof emfazis la neceson frekventi kongresojn, kie oni povas praktiki la lingvon kaj ensorbi esperantismom.

Legu kaj ĝuu!

La Redaktoro

Brazila Esperantisto

ISSN 0006-9477

Oficiala Organo de Brazila Esperanto-Ligo

Fondita en 1907 de Alberto A. Vieira, Reynaldo Geyer kaj Everardo Backheuser
99-a Jaro – Julio 2008 – N-ro 332

Eldona Stabo

Ĉefredaktoro Francisco Stefano Wechsler

Konstantaj kunlaborantoj Paulo Sérgio Viana, Sylla Chaves, Aloísio Sartorato

Ĉi-numeraj kunlaborantoj Aloísio Sartorato, Paulo Sérgio Viana, Sylla Chaves,
Francisco Stefano Wechsler.

Grafika aranĝo kaj enpaĝigo Josejo Tenorjo

Revizio kaj tradukado BEL-asesorskipo

Redakcio ĉe BEL-sidejo - Telefono: 55 (61) 226 9433

Pri la subskribitaj artikoloj respondecas la aŭtoroj mem

Brazila Esperanto-Ligo

Fondita en 1907

Sidejo Ed. Venâncio III – Sala 301/303, Setor de Diversões Sul
Poŝtadreso Caixa Postal 03625, CEP 70084-970 Brasília – DF

Telefono (0xx61) 226 1298 Faksno (0xx61) 226 4446

Retadreso bel-co@esperanto.org.br Hejmpaĝo www.esperanto.org.br

Estraro

Prezidanto José Passini Vic-prezidanto Paulo Sérgio Viana

1-a Sekretario Carlos Maria 2-a Sekretario Francisco Stefano Wechsler

3-a Sekretario Alfredo Aragón Guerrero

1-a Kasisto João Osvaldo Pestana 2-a Kasisto Maria das Dores Góes

Kontrola Konsilantaro

Aymoré Vaz Pinto, Eúripedes Alves Barbosa, Wilson Álvares de Oliveira, Aloísio Sartorato,

Célio Freitas Martins, Maurício Monken Gomes

Federacia Konsilantaro

Prezidanto Wandemberg Ribeiro Morais

Komitatano A kaj Ĉefdelegito de UEA
James Rezende Piton

Neŭtraleco de Esperanto

José Passini

Esperanto estas neŭtrala lingvo ne nur rilate al neaparteneco al iu socia grupo. Ĝia neŭtraleco iras pluen, ĉar ĝi ne havas ligilon kun iu ajn politika ŝtato aŭ nacio.

Saman neŭtralecon oni rimarkas rilate al racia, socia kaj religia aspektoj. En Esperantujo oni lernas ne distingi personojn laŭ haŭtkoloro, socia pozicio aŭ religia kredo. Tia estas la honora starpunkto de esperantismo.

Zamenhof mem ekzempligis la neŭtralecon de Esperanto ekde ĝia naskiĝo, kiam li diris, komencante sian faman festparoladon, en la Unua Universala Kongreso de Esperanto, en Bulonjo ĉe Maro:

*Al Vi ni ne venas kun kredo nacia,
Kun dogmoj de blinda fervoro:
Silentas nun ĉiu disput' religia
Kaj regas nur kredo de koro.*

Kaj fermante tiun belan kaj viglan poemon, li denove tuŝas tiun saman gravan punkton, ĉifoje li emfazas la religian toleremon:

*Kuniĝu la fratoj, plektiĝu la manoj,
Antaŭen kun pacaj armiloj!
Kristanoj, hebreoj, aŭ mahometanoj,
Ni ĉiuj de Di' estas filoj*

Kiel oni facile konstatas, la admono pri la neceso observi neŭtralecon en Esperantujo ne venis kiel konkludo post longa internacia kunvivado. Ĝi aperis en esperanta medio ĝuste en la unua reala momento de vivanta

internacia uzado de la lingvo, per la buŝo de ĝia Kreinto, kiu parolis unue pri la politika neŭtraleco, kaj due, li ame kaj severe admonis ke oni devas same observi la religian.

La Esperanta Movado baziĝas sur vera neŭtraleco, facile konstatebla, kiam oni legas la Jarlibron. En tiu verko oni trovas anoncojn de Bahaismo, Budhismo, Evangeliismo, Hilelismo, Islamo, Katolikismo, Kristanismo, Kvakerismo, Oomoto, Ortodoksa Kristanismo kaj Spiritismo. Krom la nomoj de tiuj religioj, oni rimarkas ankaŭ nomon de societoj pri Ekumenismo kaj Religi-komparado. Notinda estas la fakto ke ankaŭ por societo pri Ateismo estas spaco...

Tiuj religioj kaj societoj aliĝintaj al UEA aŭ al naciaj organizaĵoj rajtas enmeti kadre de universalaj kaj naciaj kongresoj de Esperanto siajn prezentojn pere de prelegoj, solenaĵoj, ritoj, diservoj ktp.

Sed pluraj religiaj aŭ nereligiaj societoj, kiuj ne estas aliĝintaj al esperantaj organizaĵoj, propagandas siajn aktivecojn kaj doktrinojn uzante Esperanton en pluraj medioj, ĉar tiu lingvo apartenas al ĉiuj. La pordoj de Esperantujo estas malfermitaj al ĉiuj. Estas fakto ke, kiam iu deziras aliĝi la Movadon, neniu demandas la aliĝonton pri lia politika deveno aŭ religia kredo.

Esperanto naskiĝis kiel neŭtrala lingvo kaj ni devas zorgeme konservi ĝin tia. Ĉiuj homoj kaj grupoj da homoj sendube rajtas

uzi ĝin kiel komunikilon. Kaj ju pli ĝi estos uzata internacie kaj interreligie, des pli da ŝancoj konvinki la mondon pri ĝia utileco.

La saĝaj kaj inspiritaj instruoj kaj ekzemploj de Zamenhof devas fariĝi por ni konstanta zorgo pri la konservado de la neŭtraleco de nia lingvo, malfermante la pordojn de ĉiuj esperantaj organizaĵoj al ĉiuj, ne nur ne diskriminacianta, sed klopodante krei buntan bukedon da pensoj kaj sentoj.

Sur tia vojo la nuna Estraro de Brazila Esperanto-Ligo elkore laboros, garantiante etoson de plena neŭtraleco al la adeptoj de ĉiaj religioj (kaj ankaŭ al la senreligiuloj), kio certe plifortigos nian laboron.

BE

Listo de BEL-membroj 2008 laŭ nomo, urbo kaj ŝtato

ADELINO ALVES CHAVES JUNIO	RIBEIRAO PRETO/SP	BENEDICTO SILVA	SAO J. RIO PRETO/SP	EURIPEDES ALVES BARBOSA	BRASILIA/DF
ADOLPHO DE MIRANDA SILVA	BRASILIA/DF	BENEDITO DE PAULA	SAO PAULO/SP	EVANILDE ROSSI SANDRAO	MONGAGUA/SP
ADONIS MARCELO SALIBA SILVA	SAO PAULO/SP	BENILSON BARRETO	BRASILIA/DF	EZEQUIAS DANTAS DE MORAIS	BRASILIA/DF
AFFONSO BORGES G. SOARES	NITEROI/RJ	CARLOS A. ARAGON GUERRERO	RIO DE JANEIRO/RJ	FABIANO HENRIQUE S. MIRANDA	NITEROI/RJ
ALAIDE CONCEICAO SILVA NEVES	MIRASSOL/SP	CARLOS LIMA MELO	GOIANIA/GO	FABIO FERNANDES PEREIRA	TORRES/RS
ALBERTO FLORES	VOLTA REDONDA/RJ	CARLOS MARIA	BRASILIA/DF	FABIOLA MARIA MARTINS MATOS	FORTALEZA/CE
ALCEBIADES GERALDO LOPES	SAO GONCALO/RJ	CARLOS PRATES CASTANHO	SAO VICENTE/SP	FABRICIO POSSEBON	JOAO PESSOA/PB
ALCYR GUEDES DE ALMEIDA	TAUBATE/SP	CARLOS ROBERTO G. VALLE	PARAIBA DO SUL/RJ	FELICISSIMO ROSA BORGES	GOIANIA/GO
ALEX SOUSA SANTOS	SALVADOR/BA	CELIO DE ABREU S. BRANDAO	RIO DE JANEIRO/RJ	FELIPE EMMANUEL F. CASTRO	RIO DE JANEIRO/RJ
ALEXANDRE FONSECA DE MELO	CAMPO GRANDE/MS	CELIO FREITAS MARTINS	RIO DE JANEIRO/RJ	FERNANDO JOSE G. MARINHO	RIO DE JANEIRO/RJ
ALFREDO FERNANDO L. ARAUJO	RIO DE JANEIRO/RJ	CELSO FONSECA JUNIOR	RIBEIRAO PRETO/SP	FLAVIA GUARIDO	RIBEIRAO PRETO/SP
ALFREDO MACEIRA RODRIGUEZ	RIO DE JANEIRO/RJ	CELSO PEREIRA	FLORIANOPOLIS/SC	FLORIANO NEGREIROS V. PESSOA	RIO DE JANEIRO/RJ
ALICE CANDIDA DE ARAUJO	SAO PAULO/SP	CESAR DORNELES SOARES	PORTO ALEGRE/RS	FRANCISCA MARTOS	SAO PAULO/SP
ALICE DE SAMPAIO MITKE	CAMBUQUIRA/MG	CLAUDINEI GOMES	RIBEIRAO PRETO/SP	FRANCISCO DE ASSIS DANTAS	NATAL/RN
ALOISIO SARTORATO	RIO DE JANEIRO/RJ	CLAUDIO EDJANIO ARAUJO	NATAL/RN	FRANCISCO MATTOS DE OLIVEIRA	BRASILIA/DF
ALONSO BEZERRA LIMA	VARZEA PAULISTA/SP	CLAUDIO PETRYCOSKI	PATO BRANCO/PR	FRANCISCO STEFANO WECHSLER	CAMPINAS/SP
ALTINO ARAUJO VASCONCELLOS	BRASILIA/DF	CLAUDIO RAYMUNDO S. SPINELLI	RIO DE JANEIRO/RJ	GASTAO VITOR CASPER	RIO DE JANEIRO/RJ
ALVARO BORGES DE A. MOTTA	RIO DE JANEIRO/RJ	CLAVIUS VINICIUS N. MIRANDA	BELO HORIZONTE/MG	GERT DRUCKER	CURITIBA/PR
ALVARO HENRIQUE DIAS PINTO	SANTO ANDRE/SP	CLETO GALVAO DA SILVA	BRASILIA/DF	GIACOMO FURTADO CARMINATE	JUIZ DE FORA/MG
ALVARO KREISLER CARVALHAES	DUQUE DE CAXIAS/RJ	CLOVIS BARBOSA	BELO HORIZONTE/MG	GILDA MARQUES ARAUJO SOUZA	BRASILIA/DF
ALVARO RABELO	CASCATEL/PR	CONCEICAO APARECIDA SILVA	MANHUACU/MG	GRACA ELIANA THULER SANTOS	RIO DE JANEIRO/RJ
AMARILIO HEVIA DE CARVALHO	BARRA DO GARCAS/MT	DANIEL TEIXEIRA TREVAS	BRASILIA/DF	GRACINDA MARIA A. FIRMINO	RIBEIRAO PRETO/SP
AMELIA DIAS PINTO	SANTO ANDRE/SP	DARCI GOMES SARDINHA	BRASILIA/DF	GUILHERME BARBOSA GAMA	IRACEMA/CE
AMERICO PEDRO DA SILVA	RIBEIRAO PRETO/SP	DAVID BIANCHINI	CAMPINAS/SP	HAROLDO SILVA	RIO DE JANEIRO/RJ
ANA MARIA CAVALCANTE CRUZ	FORTALEZA/CE	DEIZE SALGADO	TABOAO DA SERRA/SP	HARON JACOB GAMAL	RIO DE JANEIRO/RJ
ANA MARIA LOPES DA SILVA	FORTALEZA/CE	DELMA CURY S ANDRADE	OLIVEIRA/MG	HELENA DAS GRACAS O. SILVA	CATALAO/GO
ANA ZELIA A. S. BONACCORSI	CANDEIAS/MG	DINALVA GOMES NOLASCO	BRASILIA/DF	HELIO TEIXEIRA DA SILVA	BRASILIA/DF
ANDERSON JOSE SILVA	DIVINOPOLIS/MG	DINO ZAMBENEDETTI	CURITIBA/PR	HERCILIA DE SOUZA LIMA	RIO DE JANEIRO/RJ
ANDERSON LARANJA FRAGOSO	VILA VELHA/ES	DIOGENES MAGALHAES P. SILVA	RIO DE JANEIRO/RJ	HYZO GONDEBERTO SANTOS	UMUARAMA/PR
ANGELA FARIA	JUIZ DE FORA/MG	DIRCEU FRANCISCO	INDAIATUBA/SP	IDEVALTER ALECRIM PEREIRA	BARRA DO MENDES/BA
ANGELA GENARO VISNADI	CAMPINAS/SP	DIVA ISABEL MARQUES	RIO DE JANEIRO/RJ	ILZA BOIKO TEIXEIRA	RIO DE JANEIRO/RJ
ANGELA MARIA SANTIACIOLI	MIRASSOL/SP	DIVINA PEREIRA SOARES	BRASILIA/DF	IRINEU ANSELMO LUDERS	CURITIBA/PR
ANTONIO DE PADUA SOARES	TERESINA/PI	DOROTI GUIRO MARINO	SAO PAULO/SP	IRUNDY CALAZANS	SALVADOR/BA
ANTONIO FELIX DA SILVA	FLORIANOPOLIS/SC	DULCINEA RIBEIRO LEO	BELO HORIZONTE/MG	IRUNDY NOGUEIRA CALAZANS	SALVADOR/BA
ANTONIO JOSE M. CARVALHO	MANAUS/AM	EDGAR MASSAARI EGAWA	SAO PAULO/SP	ISMAEL DE MIRANDA E. SILVA	RIO DE JANEIRO/RJ
ANTONIO MOREIRA FILHO	SAO PAULO/SP	EDMO RODRIGES LUTTERBACH	RIO DE JANEIRO/RJ	ITACIR LUCHTEMBERG	CURITIBA/PR
APARECIDA DE SOUZA ARAUJO	SAO PAULO/SP	EDSON CORREA CAPUCCI	NITEROI/RJ	IVALDO ALVES DE SOUZA	NATAL/RN
APARECIDA G. BIANCHI CHAVES	RIBEIRAO PRETO/SP	EDUARDO TONON N. ROCHA	CRICIUMA/SC	IVAN ALBERTO A. DORETTO	SOROCABA/SP
ARGEAM TELES DE FARIA	BRASILIA/DF	EDVALDO SILVA MACHADO	IPATINGA/MG	IVAN EIDT COLLING	CURITIBA/PR
ARI LIMA HAINE	BRASILIA/DF	ELIANA OLIVEIRA LOURENCO	RIBEIRAO PRETO/SP	IVAN PEIXOTO PESSOA	BALNEARIO CAMBORIU/SC
ARISTOPHIO ANDRADE A. FILHO	MACEIO/AL	ELISIA MARTINS DE OLIVEIRA	SALVADOR/BA	IVANHOE RODRIGUES BARACHO	CAMPINAS/SP
ARNALDO ALVES DE OLIVEIRA	GUARULHOS/SP	ELMA DO NASCIMENTO	RIO DE JANEIRO/RJ	IVONE MARIA BATISTA DE MELO	BRASILIA/DF
ARNALDO LEMES S. JUNIOR	RIBEIRAO PRETO/SP	ELMANO R BARBOSA	RIO DE JANEIRO/RJ	JADER RODRIGUES DA SILVA	LAVRAS/MG
ARNALDO RIBEIRO DA SILVA	DUQUE DE CAXIAS/RJ	ELMIR DOS SANTOS LIMA	RIO DE JANEIRO/RJ	JAIME ANTONIO DA SILVA	RIBEIRAO PRETO/SP
ARNO JOSE VOLKMER	ARROIO DO MEIO/RS	EMILIO CARLOS VAZ CID	SAO VICENTE/SP	JAIR SALLES	RIO DE JANEIRO/RJ
AROLD PARAGUASSU FILHO	RIO DE JANEIRO/RJ	EMILIO JEFERSON G. ULBRICH	CURITIBA/PR	JAIR PEREIRA REZENDE	GOV. VALADARES/MG
A. ESPERANTO RIB PRETO	RIBEIRAO PRETO/SP	ENIVALDO ALVES SILVA	BRASILIA/DF	JANNES MARKUS MABESOOONE	RECIFE/PE
A. POTIGUAR DE ESPERANTO	NATAL/RN	ENNIO FERREIRA PORTO	TORRES/RS	JASON GONCALVES DE LIMA	NATAL/RN
ATAIDE DINIZ DE GODOI	CAMPO GRANDE/MS	ERUNDINO MARINO DIZ	RIO DE JANEIRO/RJ	JOAO DE MOURA FE	SIMPLICIO MENDES/PI
AYMORE VAZ PINTO	BRASILIA/DF	EUGENIA VASCONCELLOS	SAO PAULO/SP	JOAO FAGGIONI BELLATO	PIRACICABA/SP

JOAO GOMES DE SOUZA	FORTALEZA/CE	LUIZ FERNANDO C. VENCIO	GOIANIA/GO	NEUSA PRISCOTIN MENDES	RIBEIRAO PRETO/SP
JOAO PAULO DO NASCIMENTO	LORENA/SP	LUIZ MARCIO DE O. ASSUNCAO	RECIFE/PE	NEUZA BERGANTINI BRIENZE	MIRASSOL/SP
JOAO SILVA DOS SANTOS	RIO DE JANEIRO/RJ	MACARIO DA SILVEIRA	BRASILIA/DF	NEUZA DE CARVALHO FEITOSA	FORTALEZA/CE
JOAQUIM CABRAL NETTO	BELO HORIZONTE/MG	MANOEL BORGES DOS SANTOS	MURITIBA/BA	NEUZA MARIA DE OLIVEIRA	CANDEIAS/MG
JOAQUIM FIGUEIRA SANTOS	SAO MATEUS SUL/PR	MANOEL MOACIR SISCCATI	RIBEIRAO PRETO/SP	NOELI MARTA M. ANDRADE	CANDEIAS/MG
JOAQUIM SOARES DE OLIVEIRA	ITAI/SP	MARCELO CASTRO SANTANNA	ARACRUZ/ES	NORMA MENDONCA PASSINI	JUIZ DE FORA/MG
JOE BAZILIO COSTA	ARCOS/MG	MARCIA REGINA L. SCARAFIZ	RIBEIRAO PRETO/SP	OLAVO FAUSTINO	ALVORADA/RS
JOEL VASQUES MANSO	TERESOPOLIS/RJ	MARCOS CAMPOS DA SILVA	NATAL/RN	OMAR VIEIRA CORTES	BRASILIA/DF
JORGE CAMPOS DE OLIVEIRA	RIO DE JANEIRO/RJ	MARCOS RODRIGUES A. LIMA	FORTALEZA/CE	OSNI BORBA	PENHA/SC
JORGE LUIS JOSZAS DE PURGLY	BLUMENAU/SC	MARCOS ZLOV ZLOTOVICH	SAO PAULO/SP	OSVALDO FONSECA PONTE	LAURO FREITAS/BA
JOSE ANTONIO SCHIAVINATI	FERRAZ VASCONCELOS/SP	MARGARIDA ANTONIA JESUS	SAO PAULO/SP	OSVALDO PIRES HOLANDA	SAO PAULO/SP
JOSE AUGUSTO VELOSO	CORACAO DE JESUS/MG	MARIA APARECIDA C. MELLO	RIBEIRAO PRETO/SP	OSWALDO CABRAL FRANCO	CAMPINAS/SP
JOSE CARLOS DORINI RAMOS	BRASILIA/DF	MARIA APARECIDA DA SILVA	SAO PAULO/SP	PAULA CRISTINA MEDVE	RIBEIRAO PRETO/SP
JOSE CARLOS VALIM	MANAUS/AM	MARIA APARECIDA A. MARTINS	CAMPINAS/SP	PAULO GONTIJO V. ALMEIDA	VICOSA/MG
JOSE DE PAULA SANTOS	RIO DE JANEIRO/RJ	MARIA APARECIDA M. OLIVEIRA	RIBEIRAO PRETO/SP	PAULO PEREIRA NASCENTES	BRASILIA/DF
JOSE DIAS PINTO	SANTO ANDRE/SP	MARIA APARECIDA M. MELLO	BRASILIA/DF	PAULO ROBERTO F. CARVALH	RIO DE JANEIRO/RJ
JOSE IGNACIO	GUARATINGUETA/SP	MARIA ASSUNCAO G. GOMES	FORTALEZA/CE	PAULO ROBERTO DE OLIVEIRA	DIVINOPOLIS/MG
JOSE JOACIR SOUSA CAMBOIM	MANAUS/AM	MARIA AUGUSTA ZANIN COVIZI	MIRASSOL/SP	PAULO RODRIGUES ROSA	NATAL/RN
JOSE LEITE OLIVEIRA JUNIOR	FORTALEZA/CE	MARIA DA CONCEICAO C. SOUZA	JUIZ DE FORA/MG	PAULO SERGIO VIANA	LORENA/SP
JOSE LUIZ MONTI	SAO PAULO/SP	MARIA DAS DORES BARCELLOS	BRASILIA/DF	PAULO VENICIO M. SANTOS	ARAXA/MG
JOSE MARIO MARQUES	NATAL/RN	MARIA DAS DORES GOES	BRASILIA/DF	PEKIM TENORIO VAZ	MANAUS/AM
JOSE MARTINS COELHO	SAO PAULO/SP	MARIA ESTER PINTO DE SOUZA	BRASILIA/DF	RAIMUNDO ARAUJO CHAVES	ARAXA/MG
JOSE MAURICIO P. OLIVEIRA	FORTALEZA/CE	MARIA ETERNA S. GONCALVES	NATAL/RN	RAUL CONDE	ARAXA/MG
JOSE MAURO PROGIANTE	BAURU/SP	MARIA EURIPEDES DE QUEIROZ	BRASILIA/DF	RAYMUNDO SOUZA	RIO DE JANEIRO/RJ
JOSE PASSINI	JUIZ DE FORA/MG	MARIA ISABEL BOTELHO RAMOS	BRASILIA/DF	REGINALDO GOMES JESUS	BRASILIA/DF
JOSE RABELLO DE PAULA	RIO DE JANEIRO/RJ	MARIA QUEIROZ LIMA DA COSTA	NATAL/RN	RENATO BEZERRA FURTADO	FORTALEZA/CE
JOSE ROBERTO A. ALBUQUERQUE	FORTALEZA/CE	MARIA TEREZA FRANCO MARTINS	FORTALEZA/CE	RICARDO C. VASCONCELLOS	TAUBATE/SP
JOSE ROBERTO RUIZ	RIBEIRAO PRETO/SP	MARIANGELA P. DE C. MOREIRA	RIBEIRAO PRETO/SP	RINALDO GALLINDO	RIO DE JANEIRO/RJ
JOSE R. TENORIO SILVA	SAO PAULO/SP	MARILIA ANGELA FOZZATI	SANTO ANDRE/SP	RITA MARA NETTO DE MORAES	CURITIBA/PR
JOSE SARAIVA MATOS	SALVADOR/BA	MARIO DA SILVA RESINA	RIO DE JANEIRO/RJ	ROBINSON MATTOS	RIO DE JANEIRO/RJ
JOSE VALMIR CAMURCA	FORTALEZA/CE	MARIO JOSE DE MENEZES	MOGI DAS CRUZES/SP	RODRIGO DE C. MENDONCA	BATAIAS/SP
JOSIAS FERREIRA BARBOZA	BRASILIA/DF	MARIO RITTER NUNES	RIO DE JANEIRO/RJ	ROGERIO CARNEIRO	BRASILIA/DF
JUAREZ DE OLIVEIRA SUZARTE	FEIRA DE SANTANA/BA	MARISA SANDON	SANTO ANDRE/SP	ROGERIO LOPES DA SILVA	RIO DE JANEIRO/RJ
JUDITH MARIA F. BARATA	BRASILIA/DF	MARLENE SILVEIRA	ARACATUBA/SP	RONALDO A. NEGROMONTE	FORTALEZA/CE
JULIETA DULCE V. R. SOUZA	RIO DE JANEIRO/RJ	MARLY CORREA	LORENA/SP	ROSANA PEIXOTO CAMEZ	RIO DE JANEIRO/RJ
JULIO CESAR TORRES SANTOS	BRASILIA/DF	MAURICIO JOSE SPADA BORGES	SAO J. RIO PRETO/SP	RUBENS DE SOUSA FILHO	FORTALEZA/CE
JULIO JOSE DE SOUZA	SAO PAULO/SP	MAURICIO MONKEN GOMES	CARAGUATATUBA/SP	SAID PONTES ALBUQUERQUE	BELO HORIZONTE/MG
JULIO SERGIO CABRAL COSTA	BARRA MANSÁ/RJ	MAURICIO V. R. ULHOA	RIBEIRAO PRETO/SP	SEBASTIAO PIMENTEL DE ASSIS	RECIFE/PE
KAREN DE CASSIA PEREIRA	ARCOS/MG	MAURILIO FERREIRA RAMOS	ARACAJU/SE	SEBASTIAO ROSA MACHADO	IPATINGA/MG
LAURO DE ABREU COUTINHO	RIO DE JANEIRO/RJ	MAURO JOVEM C. RIBEIRO	BRASILIA/DF	SEIICHI SHIMATAI	SAO PAULO/SP
LAURO TIMPONI	BELO HORIZONTE/MG	MELEDI DALL'OCA	MIRASSOL/SP	SELDIO ELEISO L. REZENDE	RIO DE JANEIRO/RJ
LEDIR DOS SANTOS PEREIRA	BRASILIA/DF	MIGUEL BOEIRA VIANNA	PORTO ALEGRE/RS	SILVANIA VIEIRA RODRIGUES	BRASILIA/DF
LIA MILHOMEM MORENO	BRASILIA/DF	MILTON SERRA	LORENA/SP	SILVIA ZENITE Q. MAGALHAES	BRASILIA/DF
LICIO DE ALMEIDA CASTRO	BRASILIA/DF	MIRLEY ENY PIANTINO	PASSOS/MG	SOLANGE NOBREGA BEZERRA	NATAL/RN
LIETTE LELA QUEIROZ PESSOA	BALNEARIO CAMBORIU/SC	MIRNA MARINO DUARTE	PETROPOLIS/RJ	SYLLA MAGALHAES CHAVES	RIO DE JANEIRO/RJ
LISARB OLIVEIRA DE SOUZA	RIO DE JANEIRO/RJ	MURILLO JOAQUIM ALVES	RIO DE JANEIRO/RJ	TELMA OLIVEIRA RIBEIRO	RIO DE JANEIRO/RJ
LOURDES A. RIBEIRO ULHOA	RIBEIRAO PRETO/SP	NAPOLEAO LIMA	RIO DE JANEIRO/RJ	TEREZA MARIA DOS REIS LYRA	BRASILIA/DF
LOURIVAL COSTA CARNAIBA	CUIABA/MT	NEIA LUCIA SOUZA	BRASILIA/DF	THALES GLEYSON M. SILVA	MOSSORO/RN
LUANA CAVALCANTE L. GAVIN	FORTALEZA/CE	NEIDE BARROS REGO	NITEROI/RJ	THEREZINHA C. BASTOS SILVA	FEIRA DE SANTANA/BA
LUIZ ALBERTO B. MARTINS	RIO DE JANEIRO/RJ	NEIMA CARDOSO ADORNO	BRASILIA/DF	TOBIAS FERREIRA	DIVINOPOLIS/MG
LUIZ CARLOS DE MORAIS	CEL. FABRICIANO/MG	NELSON ORLANDO	ARARAQUARA/SP	UBIRAJARA THADEU SANTOS	RIO DE JANEIRO/RJ
LUIZ CARLOS FRANCO	RIO DE JANEIRO/RJ	NELZITO SANTOS	SALVADOR/BA		
LUIZ CLAUDIO OLIVEIRA	DIVINOPOLIS/MG	NEUSA MARIA DE SOUSA AMOR	BRASILIA/DF		

Aliĝintoj al la 43-a Brazilia Kongreso de Esperanto en Fortaleza

B
r
a
z
i
l
i
a

E
s
p
e
r
a
n
t
i
s
t
o

8

N
r
o

3
3
1

N
o
v

2
0
0
7

ADILSON PINHEIRO RAMOS RIO DE JANEIRO/RJ
ADRIANO SILVA LIMA FORTALEZA/CE
AIDA MARIA MENDES LIMA UBERLANDIA/MG
ALAIDE CONCEICAO S. NEVES MIRASSOL/SP
ALEXANDRE P. CALDAS SERAFIM LORENA/SP
ALLEX MENDES BANDEIRA GOIANIA/GO
ALZENIR BEZERRA DE FREITAS FORTALEZA/CE
AMANDA CURY ANDRADE OLIVEIRA/MG
AMANDA FERREIRA DOS SANTOS DIVINOPOLIS/MG
AMARILIO HEVIA DE CARVALHO BARRA DO GARCAS/MT
AMILTON AUGUSTO SILVEIRA DIVINOPOLIS/MG
ANA CAROLINE C. CARVALHO RIO DE JANEIRO/RJ
ANA MARIA CAVALCANTE CRUZ FORTALEZA/CE
ANA MARIA LOPES DA SILVA FORTALEZA/CE
ANA ZELIA ALVES BONACCORSI CANDEIAS/MG
ANDERSON JOSE SILVA DIVINOPOLIS/MG
ANDRE FELIPE MOREIRA SAO PAULO/SP
ANDRE TEIXEIRA BEZERRA FORTALEZA/CE
ANGELA FARIA JUIZ DE FORA/MG
ANGELA MARIA ALVES PEREIRA IPATINGA/MG
ANGELA MARIA SANTICIOLI MIRASSOL/SP
ANTONIO BEZERRA DE ARAUJO FORTALEZA/CE
ANTONIO FELIX DA SILVA FLORIANOPOLIS/SC
ANTONIO H. DINIZ SOBRINHO IPATINGA/MG
ANTONIO JOSE M. CARVALHO MANAUS/AM
ANTONIO MOREIRA FILHO SAO PAULO/SP
ARIADENE MARA FIGUEIRO CURITIBA/PR
ARINA NUNES ALBUQUERQUE FORTALEZA/CE
ARNALDO REBELATO BRASILIA/DF
ARNALDO RIBEIRO DA SILVA DUQUE DE CAXIAS/RJ

ATAIDE DINIZ DE GODOI CAMPO GRANDE/MS
BARBARA REGINA ALTIVO DIVINOPOLIS/MG
BEATRIZ COELHO SAO PAULO/SP
BRUNA REGINA C. CARVALHO RIO DE JANEIRO/RJ
BRUNO RODRIGUES KARDOZO FORTALEZA/CE
CAMILO CAVALCANTE PEREIRA FORTALEZA/CE
CARLOS ALFREDO A. GUERRERO RIO DE JANEIRO/RJ
CARLOS MARIA BRASILIA/DF
CLAUDIO EDIJANIO DE ARAUJO NATAL/RN
CLEONICE ALVES PEREIRA DINIZ IPATINGA/MG
CLETO GALYAO DA SILVA BRASILIA/DF
CONCEICAO APARECIDA SILVA MANHUACU/MG
DALYA MARIA ALVES GOIANIA/GO
DARCI GOMES SARDINHA BRASILIA/DF
DELMA CURY S ANDRADE OLIVEIRA/MG
DINALYA GOMES NOLASCO BRASILIA/DF
DINORAH MATTOS RIO DE JANEIRO/RJ
DIVINA PEREIRA SOARES BRASILIA/DF
DOUGLAS ANDRE G CAVALHEIRO NATAL/RN
EDMO RODRIGES LUTTERBACH RIO DE JANEIRO/RJ
EDSON CORREA CAPUCCI NITEROI/RJ
EDUARDO TAVARES DE ARAUJO FORTALEZA/CE
EDVALDO SILVA MACHADO IPATINGA/MG
ELAINE ALVES NITEROI/RJ
ELISIA MARTINS DE OLIVEIRA SALVADOR/BA
ELMIR DOS SANTOS LIMA RIO DE JANEIRO/RJ
ELZA FERNANDES PEREIRA SAO PAULO/SP
EURIPEDES ALVES BARBOSA BRASILIA/DF
EVELINE FARIA F. PAULA JUIZ DE FORA/MG
FABIANO HENRIQUE S. MIRANDA NITEROI/RJ

FELIPE EMMANUEL F. CASTRO RIO DE JANEIRO/RJ
FERNANDA BELO GONTIJO FORMIGA/MG
FERNANDO CARVALHO SARDINHA BRASILIA/DF
FRANCISCO DE ASSIS DANTAS NATAL/RN
FRANCISCO STEFANO WECHSLER CAMPINAS/SP
GILDA M. ARAUJO SOUZA BRASILIA/DF
GIULLIA ALVES P. MACHADO IPATINGA/MG
GOLBERY GOMES CAPISTRANO FORTALEZA/CE
GRACA ELIANA THULER SANTOS RIO DE JANEIRO/RJ
GUAICO N. ALBUQUERQUE FORTALEZA/CE
GUILHERME BARBOSA GAMA IRACEMA/CE
HELIA LUCIA N. ALBUQUERQUE FORTALEZA/CE
HERICA CURY ANDRADE OLIVEIRA/MG
HILBERNON ALMEIDA FILHO FORTALEZA/CE
HUGO JEAN G.PAULA NOVA GRANADA/SP
IASMIN CAROLINE C.ARAUJO NATAL/RN
IGO DE LIMA GOMES FORTALEZA/CE
ILZA BOIKO TEIXEIRA RIO DE JANEIRO/RJ
IOLANDA A.CAVALCANTI MACEIO/AL
IRANEIDE OLIVEIRA LOPES FORTALEZA/CE
ISABEL CHRISTINE C.ARAUJO NATAL/RN
ISADORA CAMILE C.ARAUJO NATAL/RN
ITALA DE LIMA GOMES FORTALEZA/CE
IVALDO ALVES DE SOUZA NATAL/RN
IVAN PEIXOTO PESSOA BALNEARIO CAMBORIU/SC
IVONE MARIA BATISTA MELO BRASILIA/DF
JADER RODRIGUES DA SILVA LAVRAS/MG
JASON GONCALVES DE LIMA NATAL/RN
JOANA MUNCH PORTO ALEGRE/RS
JOAO OSVALDO PESTANA BRASILIA/DF

Membroj de BEJO

ADRIANO SILVA LIMA FORTALEZA/CE
ALEXANDRE P. C. SERAFIM LORENA/SP
ALLEX MENDES BANDEIRA GOIANIA/GO
AMANDA CURY ANDRADE OLIVEIRA/MG
AMANDA FERREIRA DOS SANTOS DIVINOPOLIS/MG
AMILTON AUGUSTO SILVEIRA DIVINOPOLIS/MG
ANDRE TEIXEIRA BEZERRA FORTALEZA/CE
ANTONIA FRANCIVAN BRANCO VICOSA DO CEARA/CE
ARIADENE MARA FIGUEIRO CURITIBA/PR
BARBARA REGINA ALTIVO DIVINOPOLIS/MG
DOUGLAS ANDRE G CAVALHEIRO NATAL/RN
EDUARDO TAVARES DE ARAUJO FORTALEZA/CE
ELISA DE MENDONCA PASSINI JUIZ DE FORA/MG
EVELINE FARIA F. PAULA JUIZ DE FORA/MG

FELIPE DE OLIVEIRA QUEIROZ FLORIANOPOLIS/SC
FERNANDA BELO GONTIJO FORMIGA/MG
FERNANDO JORGE P. MAIA JR ARACAJU/SE
FLAVIO DE CASTRO CANDEIAS/MG
FRANCISCO DE ASSIS S SILVA IPATINGA/MG
GETULIO R. PEREIRA PAIVA BRASILIA/DF
GIULLIA ALVES P. MACHADO IPATINGA/MG
GRASIELE CRISTIANE MORAES ITAUNA/MG
HERICA CURY ANDRADE OLIVEIRA/MG
HUGO OLIVEIRA SILVA UBERLANDIA/MG
IGO DE LIMA GOMES FORTALEZA/CE
ITALA DE LIMA GOMES FORTALEZA/CE
JIMES VASCO MILANEZ NITEROI/RJ
JOSE DANILO M. ANDRADE FORTALEZA/CE

JULIANA DE PAULA RIBEIRO DIVINOPOLIS/MG
LAIS DE FATIMA FARIA SOUZA ALTO PARAISO GOIAS/GO
LUCAS CHAVES RIBEIRAO PRETO/SP
MARCELO AUGUSTO L. MOTA OLINDA/PE
MARCOS ALBERTO DA SILVA FORTALEZA/CE
MAURICIO SIGNORINI P. ALMEIDA SAO J. RIO PRETO/SP
MAYCON OLIVEIRA FERNANDES DIVINOPOLIS/MG
RAFAEL LINS DE OLIVEIRA SALVADOR/BA
RAONI GOMES DE SOUSA PARNAMIRIM/RN
RENATO NUNES BASTOS RIO DE JANEIRO/RJ
ROBERTO CASSIMIRO SOARES BRASILIA/DF
RODRIGO DE SOUZA CYRINO MANAUS/AM
RUDJI MAYAL COSTA ARCOS/MG
YURI JIVAGO LIMA ZIGMANTAS FORTALEZA/CE

JOAO OTAVIO V. RODRIGUES VARGINHA/MG
 JOAO PAULO DO NASCIMENTO LORENA/SP
 JOAO SILVA DOS SANTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 JOAQUIM JOSE MARIANO GOIANIA/GO
 JOE BAZILIO COSTA ARCOS/MG
 JOSE ANTONIO SCHIAVINATI FERRAZ VASCONCELOS/SP
 JOSE DANILO M. ANDRADE FORTALEZA/CE
 JOSE DE PAULA SANTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 JOSE J. SOUSA CAMBOIM MANAUS/AM
 JOSE MARTINS COELHO SAO PAULO/SP
 JOSE MAURICIO P. OLIVEIRA FORTALEZA/CE
 JOSE PASSINI JUIZ DE FORA/MG
 JOSE ROBERTO A. ALBUQUERQUE FORTALEZA/CE
 JOSE SARAIVA MATOS SALVADOR/BA
 JOSE VALMIR CAMURCA FORTALEZA/CE
 JULIANA DE PAULA RIBEIRO DIVINOPOLIS/MG
 JULIANA HELENA ZACCHI SUAID BATATAIS/SP
 JULIETA DULCE DO V. SOUZA RIO DE JANEIRO/RJ
 JULIO SERGIO CABRAL COSTA BARRA MANSA/RJ
 KAREN DE CASSIA PEREIRA ARCOS/MG
 LAURA DURAES COSTA SAO PAULO/SP
 LICIO DE ALMEIDA CASTRO BRASILIA/DF
 LIETTE LELA QUEIROZ PESSOA BALNEARIO CAMBORIU/SC
 LUANA CAVALCANTE L. GAVIN FORTALEZA/CE
 LUANE CRISTINA MOREIRA SAO PAULO/SP
 LUIZ AUGUSTO L. MORAIS FORTALEZA/CE
 LUIZ CARLOS FRANCO RIO DE JANEIRO/RJ
 LUIZ CLAUDIO OLIVEIRA DIVINOPOLIS/MG
 LUIZ M. OLIVEIRA ASSUNCAO RECIFE/PE
 MANUEL LUIS PEDROSA ALVES SINTRAL - PORTUGAL/EX
 MARCELA ZACCHI SUAID BATATAIS/SP
 MARCELO CAVALCANTE PEREIRA FORTALEZA/CE
 MARCOS ALBERTO DA SILVA FORTALEZA/CE
 MARCOS CAMPOS DA SILVA NATAL/RN
 MARCOS RODRIGUES A. LIMA FORTALEZA/CE
 MARIA A.E. ARAUJO MARTINS CAMPINAS/SP
 MARIA ASSUNCAO G. GOMES FORTALEZA/CE
 MARIA AUGUSTA ZANIN COVIZI MIRASSOL/SP
 MARIA DAS DORES BARCELLOS BRASILIA/DF

MARIA DAS GRACAS PEREIRA NATAL/RN
 MARIA DELZA MACABU JESUS SAO PAULO/SP
 MARIA DOS ANJOS SOARES IPATINGA/MG
 MARIA ETERNA S. GONCALVES NATAL/RN
 MARIA EURIPEDES DE QUEIROZ BRASILIA/DF
 MARIA JULIA ALVES P. MACHADO IPATINGA/MG
 MARIA LUISA MACHADO FERREIRA RIO DE JANEIRO/RJ
 MARIA QUEIROZ LIMA DA COSTA NATAL/RN
 MARIA TEREZINHA SARDINHA BRASILIA/DF
 MARLI DE PAULA PINTO RIO DE JANEIRO/RJ
 MARLY CORREA LORENA/SP
 MARLY FREITAS DA SILVA RIO DE JANEIRO/RJ
 MAYCON OLIVEIRA FERNANDES DIVINOPOLIS/MG
 MELEDI DALL'OCA MIRASSOL/SP
 MIRES BRAGA M. CARDOSO FORTALEZA/CE
 MITHAEL CESAR MARTINS SOUZA CAUCAIA/CE
 MURILLO JOAQUIM ALVES RIO DE JANEIRO/RJ
 NAIR LOUREIRO DRAGON RIO DE JANEIRO/RJ
 NEIDE BARROS REGO NITEROI/RJ
 NEIDER SILVEIRA JATOBA MACEIO/AL
 NEUDA MARIA C. GONCALVES FORTALEZA/CE
 NEUZA BERGANTINI BRIENZE MIRASSOL/SP
 NEUZA DE CARVALHO FEITOSA FORTALEZA/CE
 NEUZA MARIA DE OLIVEIRA CANDEIAS/MG
 NITHAEL CESAR M. SOUSA CAUCAIA/CE
 NORMA DE MENDONCA PASSINI JUIZ DE FORA/MG
 NSNSA DE MENDONCA PASSINI JUIZ DE FORA/MG
 OLAVO FAUSTINO ALVORADA/RS
 OSVALDO PIRES DE HOLANDA SAO PAULO/SP
 PAULO AMORIM CARDOSO FORTALEZA/CE
 PAULO ROBERTO CARVALHO RIO DE JANEIRO/RJ
 PAULO RODRIGUES ROSA NATAL/RN
 PAULO SERGIO VIANA LORENA/SP
 PRISCILA CARVALHO SARDINHA BRASILIA/DF
 RAFAEL LINS DE OLIVEIRA SALVADOR/BA
 RAONI GOMES DE SOUSA PARNAMIRIM/RN
 RAYMUNDO SOUZA RIO DE JANEIRO/RJ
 RENATO BEZERRA FURTADO FORTALEZA/CE
 REVIA RODRIGUES KARDOSZO FORTALEZA/CE

RITA MARIA DE SOUSA CAUCAIA/CE
 ROBINSON MATTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 ROBINSON MONTENEGRO MATTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 RODRIGO CARVALHO MENDONCA BATATAIS/SP
 ROGERIO CARNEIRO BRASILIA/DF
 RONALDO ALMEIDA NEGROMONTE FORTALEZA/CE
 ROSANA PEIXOTO CARAMAZZ FORTALEZA/CE
 ROSANGELA SANTOS DE OLIVEIRA RIO DE JANEIRO/RJ
 ROSINETE REIS FERREIRA CASTRO BRASILIA/DF
 RUBEN LUIS SANCHEZ NEUQUEN-ARGENTINO/EK
 RUBENS DE SOUSA FILHO FORTALEZA/CE
 RUDJI MAYAL COSTA ARCOS/MG
 SEBASTIAO PIMENTEL DE ASSIS RECIFE/PE
 SERGIO RUBENS LACERDA MORAIS FORTALEZA/CE
 SILVANIA VIEIRA RODRIGUES BRASILIA/DF
 SILVIA ZENITE Q. DE MAGALHAES BRASILIA/DF
 SOLANGE CRISTINA G MOREIRA SAO PAULO/SP
 SOLANGE DA NOBREGA BEZERRA NATAL/RN
 SUFIA ALVES DE LIMA BRASILIA/DF
 TANIA GRACAS MATTOS SANTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 TAYNARA CAROLINE A. DINIZ IPATINGA/MG
 TEREZINHA PETRONILIA SANTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 THEREZINHA C. BASTOS FEIRA DE SANTANA/BA
 TOBIAS FERREIRA DIVINOPOLIS/ MG
 VALDEMAGNO SILVA TORRES RECIFE/PE
 VALERIA MATTOS RIO DE JANEIRO/RJ
 VERA LUCIA COSTA DIVINOPOLIS/MG
 VERONICA GUIMARAES AQUINO FORTALEZA/CE
 WAGNER COELHO DE ALMEIDA FORTALEZA/CE
 WALMIR VENTURA REGO NITEROI/RJ
 WANDA DALL'OCA TOZETTI MIRASSOL/SP
 WANDEMBERG RIBEIRO MORAIS FORTALEZA/CE
 WENIA MEIRE COSTA ARAUJO NATAL/RN
 WOLMAR CAMPOSTRINI VITORIA/ES
 YAN LOPES CURVELLO RIO DE JANEIRO/RJ
 YURI JIVAGO LIMA ZIGMANTAS FORTALEZA/CE
 ZAIDE COSTA DA SILVA DUQUE DE CAXIAS/RJ
 ZELMA AZEVEDO FIGUEIRA SAO J. CAMPOS/SP

Membroj de BEL (daürigo)

VALDEMAGNO SILVA TORRES RECIFE/PE
 VALDIR ROBERTO C. P. ROCHA BRASILIA/DF
 VALQUIRIA LOURENCO IPAUSSU/SP
 VALTER DE CAMPOS BRASILIA/DF
 VERA LUCIA COSTA DIVINOPOLIS/MG
 VERONICA GUIMARAES AQUINO FORTALEZA/CE
 VERONICE RIBEIRO COSTA RIBEIRAO PRETO/SP
 VILMAR DE ALMEIDA GOMES RIBEIRAO PRETO/SP

VIVALDO MARCELINO SILVA CAMPOS GOYTACAZES/RJ
 WAGNER COELHO ALMEIDA FORTALEZA/CE
 WAGNER NOLLI ARAXA/MG
 WALKIRIA VERNACCI L. RUBIO ATIBAIA/SP
 WALLACE JORGE A. AMERY SAO J. DOS CAMPO/SP
 WALMIR VENTURA REGO NITEROI/RJ
 WANDA DALL'OCA TOZETTI MIRASSOL/SP
 WANER MARLIERE ARRUDA UBA/MG

WELLINGTON ALENCAR SOUTO BOA VISTA/RR
 WILLY DO NASCIMENTO SALES RESENDE/RJ
 WILSON ALVARES DE OLIVEIRA BRASILIA/DF
 WILSON ARAGAO FILHO VITORIA/ES
 WILSON VEADO BELO HORIZONTE/MG
 WOLMAR CAMPOSTRINI VITORIA/ES
 YAN LOPES CURVELLO RIO DE JANEIRO/RJ
 ZELMA AZEVEDO FIGUEIRA SAO J. DOS CAMPOS/SP

Se vi konas komikan anekdoton kaj deziras komuniki ĝin al niaj legantoj, sendu ĝin al la redaktoro! Sed memoru: la enhavo ne povas esti ofenda aŭ kontraŭa al la principoj de esperantismo.

B
r
a
z
i
l
a

E
s
p
e
r
a
n
t
i
s
t
o

La fama detektivo Sherlock Holmes kaj lia fidela kunulo D-ro Watson iras kampadi. Ili starigas tendon, ĝuas la naturon, trinkas teon, ludas ŝakon kaj fine enlitiĝas. Meze de la nokto, Holmes ekkrias al Watson:

— Vekiĝu, Watson, vekigu!

Post kelkaj minutoj, Watson, kiu profunde dormas, fine vekigiĝas:

— Kio okazas, Holmes?

— Watson, rigardu! Kion vi vidas?

— Ho, Holmes, kia belega, stelplena ĉielo!

— Kaj kion signifas por vi tiu ĉi stelplena ĉielo?

Watson pripensas iomete sian respondon kaj diras:

— Nu, Holmes, tio dependas de la vidpunkto, kiun oni adoptas. Laŭ la meteorologio, ĝi signifas, ke matene ni ĝuos belan veteron. Laŭ la astronomio, ĝi signifas, ke ekzistas milionoj da steloj en miloj kaj miloj da konstelacioj en grandega universo. Laŭ la teologio, ĝi signifas, ke ni estas etaj kaj sensignifaj, kompare kun la potenco de la Kreinto.

Ĉu mi trafis la ĝustan respondon, Holmes?

— Watson, vi idioto! Oni forŝtelis nian tendon!

Tri iomete stultaj kandidatoj volas fariĝi policanoj. La unuan kandidaton ekzamenas veterana detektivo, kiu montras al li foton kaj demandas:

— Vidinte la foton de ĉi tiu suspektato, ĉu vi nun kapablus rekoni tiun ĉi homon, kiam vi renkontus lin?

— Nepre, s-ro detektivo. Ja estus tre facile, ĉar li havas nur unu okulon.

La detektivo koleriĝas:

— Ne, stultulo! Vi vidas lian profilon! Foriru tuj!

Li alvokas la duan kandidaton:

— Rigardu ĉi tiun foton zorge. Ĉu vi kapablus rekoni tiun ĉi personon meze de homamaso?

— Sendube, s-ro detektivo. Ne estus problemo, ĉar temas pri malofta kazo: unuorela homo.

La detektivo ankoraŭ pli koleriĝas kaj forpelas la kandidaton. Jam senespere li alvokas la trian, kaj faras la saman demandon. La respondo nun estas:

— Jes, s-ro detektivo, mi tuj rekonus lin. Kaj mi aldonas, ke ĉi tiu homo portas kontaktolensojn.

Surprizite, la detektivo supozas, ke la kandidato volas ridindigi lin. Li konsultas siajn dosierojn, kaj ili konfirmas, ke la suspektato ja uzas kontaktolensojn. Konfuzite, li demandas:

— Kiel vi eksciis, ke ĉi tiu homo uzas kontaktolensojn?
— Nu, iom da deduktado, s-ro detektivo. Ĉar li ne kapablas uzi okulvitrojn, li estas devigata uzi kontaktolensojn.

Ankoraŭ pli konfuzite, la detektivo redemandas:

— Sed kial li ne kapablas uzi okulvitrojn?!

— Tre elementa fakto, s-ro detektivo. Kiel li povus uzi okulvitrojn, se li havas nur unu okulon kaj nur unu orelon?

Nokte ebrulo iras de drinkejo al drinkejo, ĝis oni fermas la lastan. Li do decidas reiri hejmen, sed, kaŭze de sia ebrico, ne trovas la ĝustan vojon. Tiel li vagas de strato al strato, kaj, ŝanceliĝante sur unu el ili, li vidas lumon, kiu filtriĝas tra duonfermita pordo. Li pensas: "Jen mia domo!" kaj eniras.

Sed, ve, li eraris. En la salono staras longa tablo, sur ĝi kuŝas ĉerko, kaj en la ĉerko kuŝas kadavro, kiun ĉirkaŭas pluraj homoj.

Li proksimiĝas al la ploranta vidvino kaj demandas:

— Kiu estas li?

Sed la vidvino, singulte, diras nur:

— Kompatinda... mortis kiel birdeto.

La ebrulo, nekompreninte, ekvidas maljunulon kaj lin demandas:

— De kio mortis li?

Ankaŭ la maljunulo respondas:

— Kompatinda... mortis kiel birdeto.

Aliaj ĉeestantoj konfirmas la diagnozon. Nenion komprenante, la ebrulo sidiĝas sur vaka seĝo kaj tie restas. Dume, la ĉeestantoj iras al la kuirejo por lunĉi kaj lasas la ebrulon sola kun la kadavro.

Post kelkaj minutoj, alvenas malfruinto, kiu, vidante la ebrulon sidanta ĉe la ĉerko, supozas, ke li estas parenco de la mortinto:

— Miajn plej sincerajn kaj profundajn kondolencojn, sinjoro.

— Dankon, vi estas tre ĝentila — balbutas la ebrulo.

La malfruinto daŭrigas:

— Sed diru al mi, senkaŝe: kaŭze de kio li mortis?

La ebrulo iom hezitas kaj pripensas. Fine li sentencas:

— Vidu, mi ne estas tute certa. Sed temas pri unu el du kaŭzoj: aŭ katapultopafo, aŭ venenita greno!

10

N
r
o

3
3
1

N
o
v

2
0
0
7

En la limbo, atendente...

De Maria Luiza de Andrade - Tradukis: Aloísio Sartorato

*Je ne suis bien nulle part, et je crois toujours
que je serais mieux ailleurs que là où je suis. (*)*

Baudelaire

La deziro morti forestis, sed tamen ne anstataŭita de la deziro vivi. Indiferente.

La psikiatro ŝanĝis la antidepresian medikamenton kun nigra strio per alia malpli forta, kun ruĝa strio. Ŝi mensogus, se ŝi dirus ke ŝi ne pliboniĝis. Tute kontraŭe. Kompare al la travivaĵoj en la plej alta grado de la depresio, nun ŝi sentas sin multe pli forta. Post la vekigo ŝi ne plu sentas tiun sufokan angoron; tiu fera mano, kiu kunpremis al ŝi la gorĝon, ŝajnis rezigni turmenti ŝin. Sed la tristeco, la melankolio daŭre estas ene de ŝi mem. Nenia entuziasmo pri nova tago, nenio stimulas ŝin ekagi. La vivo ŝajnas al ŝi neutila tumulto, ĉiam atendantita ke io okazu. Tagon post tago la rutino forkonsumas la ekziston. Ho, se ŝi povus salti for de la tempo!... Kio frenezigas ŝin estas tiu eterna ripetado. Ĉio komenciĝas kaj tuj poste finiĝas. Publikigi libron kaj tuj poste esti pridemandita pri la sekvonta verko. Neevitebla sinsekvo. Fino-komenco, komenco-fino, naskiĝi-morti, nokto-tago, somerovintro. Oni vivas nur por morti. Ŝi ne vidas sencon en la vivo.

La absurdo de la ekzistado nur inspiras senkuraĝon, enuon. Ĉu ekzistus iu respondeca pri la homa suferado?

Certe la primitivaj popoloj neniam travivis la hororon de la depresio, nek la turmenton de la kartezia menso. Oni tiam nur konadis la cirklan tempon, sezono sekvanta alian, la tago sekvanta la nokton, la vivo enfluanta en la morton kaj kreanta spacon por nova vivo.

Sed ŝi, ne; ŝi naskiĝis en la tiel nomata civilizita epoko, en mondo, kie la neŭrozo estas la normo.

Ĉu ni ĉiuj estas kondamnitaj vivi, atendente Godot? Kiu finfine estas Godot? Ŝi suspektas, ke Godot estas alia nomo por la Atendo. Kondamnitaj atendi senfine...

Kiam la depresia procezo komenciĝis, ŝi matene ne sukcesis ellitiĝi, nek malfermi la fenestron. Des pli iri sub la duŝilon, kiel ŝi kutime faris tuj post la vekigo. Ĉiuj antaŭe vivigaj aferoj, kiel la Muziko, la Taglibro, la kontakto kun la Naturo estis flanken lasitaj. Ŝi estis perdinta la kontakton kun sia propra animo. Antaŭ la neskribitaj paĝoj de la Taglibro, ŝi longe atendis la rekontakton. Sed la animo silentiĝis kaj ne permesis al ŝi aŭdi la voĉon de la silento. Kia doloro esti apartigita

disde si mem. La suko de la vivo sekiĝis, la mondo senkoloriĝis.

Kian mankon ŝi sentas pri la amiko, kiu tiel frue foriris, kunportante kun si altvaloran parton de ŝia vivo. Li estis la konfidenculo, la frato, tiu, kiu sciis aŭdi kaj kun kiu ŝi kundividis siajn timojn kaj dubojn. Kiom da profundaj spertoj ili travivis kune! Estante antropologo, li enkondukis ŝin en fascinan mondon. Ŝi reviziis liajn tekstojn, kunestis en la esploroj, plonĝis funde kun li en la studon de la Religioj. Mistikaj travivaĵoj, ŝanĝitaj statoj de konscio, sinkronaj fenomenoj plenaj je amesprimo, kiom da plonĝoj en la nevideblan flankon de la vivo! Ŝi konas la vojon, kial ŝi hezitas? Ŝi devas eliri

(Daŭrigota sur paĝo 22)

Esperanto riĉiĝu gardante sian

B
r
a
z
i
l
a

E
s
p
e
r
a
n
t
i
s
t
o

12

N
r
o

3
3
1

N
o
v

2
0
0
7

Meze de julio, en Fortalezo, mi faros prelegon titolitan “Esperantonimoj, regulo 15 kaj esperantigo de brazilaĵoj”. Mi antaŭresumis tiun prelegon jene: “Por resti taŭga lingvo por la tria jarmilo, Esperanto devas riĉiĝi gardante sian denaskan simplecon. Kiel homa, vivanta lingvo, ĝi havas (kaj ne povus ne havi) plursignifajn vortojn, homonimojn kaj sinonimojn (kelkajn el ili denaskajn). Por ĝia daŭra riĉiĝo en simpleco, la kreo de novaj vortoj devas optimumigi ĝian aglutinan karakteron kaj plene respekti la 15-an regulon de ĝia gramatiko.”

Post la prelego mi lanĉos mezgrandan poŝvortaron Esperantan-portugalan, enhavantan iom pli ol dek du mil artikolojn. Mi nomis ĝin Oportuna Poŝvortaro, kaj dediĉis ĝin al **Claude Piron**, kun la jenaj vortoj: “Mi dediĉas tiun ĉi vortaron al Claude Piron kaj ĉiuj aliaj, kiuj klopodis, ke Esperanto restu la **bona lingvo** kreita de Zamenhof, sane kreskanta, akompananta la kompleksigon de la mondo kaj gardanta siajn denaskajn simplecon kaj flekseblecon, por ke ĝi meritu fariĝi la pontlingvo de ĉiuj popoloj de la Tria Jarmilo.”

Bedaŭrinde Claude Piron ne plu estas inter ni, sed mi flirtigas lian flagon sekvante la saman vojon. Mi ne havas liajn forton, lingvan klerecon aŭ konon de la mondo. Sed havas la saman idealon, kaj klopodas batali kun la sama vicleco, por ke Esperanto restu la bona lingvo, kiun Zamenhof donacis al la mondo. Mi jam uzis (laŭ miaj povoj) armilojn similajn al liaj: facilajn tekstojn, poemojn, prelegojn kaj

alitipajn verkojn. Kaj mia espero koncentriĝas nun en la potenco de oportuna vortaro. Kaj tial mi klopodas utiligi vortaron por pruvi la verecon de liaj argumentoj, kiuj estas ankaŭ miaj.

La antaŭparolo de mia Oportuna Poŝvortaro estis prezentita portugallingve. Mi tradukas kaj adaptas ĝin, por ke ĝi taŭgu kiel aldona legmaterialo por tiuj, kiuj ĉeestos mian prelegon en Fortalezo. Kaj mi prezentas ĝin en Brazila Esperantisto por klopodi akiri pli da apogantoj por tio, kion oni povas nomi “la sana evoluo de Esperanto, laŭ la intencoj de Zamenhof”.

PREZENTO DE OPORTUNA POŬVORTARO

Tiu ĉi vortaro havas du ĉefajn celojn. La unua estas indikata en ĝia titolo. Ĝi devas esti oportuna konsultlibro por tiuj, kiuj serĉas portugallingvan tradukon por nekonataj aŭ nesufiĉe konataj vortoj en Esperanto. Espereble la konsultanto bone konas la portugalan lingvon. Se ne, li devas ankaŭ akiri bonan portugallingvan vortaron, ĉar dulingvaj vortaroj ne destiniĝas al samtempa instruo de du lingvoj. Unu el ili devas esti la bazo por la ricevo de la serĉataj informoj.

Tamen la konsultanto de OPV meritas ricevi oportunajn informojn, kiujn aliaj vortaroj ne kutimas doni. Kiel ĉiuj vivantaj lingvoj, la portugala kaj Esperanto havas sinonimojn, homonimojn, paronimojn kaj plursignifajn vortojn, kiuj ofte konfuzas la konsultantojn. Dulingvaj vortaroj devas helpi la konsultanton

fari la plej bonan elekton: precizan, klaran kaj simplan, permesantan trafan postan uzadon. Falsaj amikoj ankaŭ ĝenas ĉiujn dulingvanojn. Tial ĉi tiu vortaro atentigas ĉefe pri la falsaj amikoj, kiuj plejofte ĝenas brazilajn esperantistojn, kiel ekzemple: **adulto, amoro, boato, cigaro, damasko, fako, fali, frakasi, femuro, galo, koko, kompaso, marmelado, naski, necesujo, pastelo, pato, peniko, polo, rabo, rumo, sapo, selo, subiri, ŝorbeto, uncio, violono** kaj multaj aliaj.

La dua grava celo de tiu ĉi vortaro estas kunlabori por protekti la simplecon de nia internacia lingvo. Por respondi al la bezonoj de la Tria Jarmilo, ĝi konstante bezonas riĉiĝi. Sed ĝi devas gardi la bazajn kvalitojn, kiujn Zamenhof metis en ĝin: klareco, simpleco kaj fleksebleco. Zamenhof montris la vojon. La lingvouzantoj devas sekvi ĝin, orientitaj de instruistoj, verkistoj, akademianoj kaj vortaristoj. Krome, Esperanto estas neŭtrala. Sed tiu sola avantaĝo ne permesos, ke ĝi venku la Goljatojn, kiuj ofertas al siaj lernantoj multe pli allogajn avantaĝojn. Esperanto bezonas konservi siajn aliajn atutojn por resti en la batakampo. Ĝia klareco kaj belsoneco nur bezonas la sindediĉon de la instruistoj kaj lernantoj kaj la helpon de seriozaj poetoj, kantistoj kaj deklamantoj. Esperanto ne estas la sola bela kaj klara lingvo, sed tiurilate ĝi multe pli taŭgas ol ĝia ĉefa konkuranto al tutmondiĝo – la angla.

Nepras, ke Esperanto ankaŭ restu simpla kaj fleksebla. Abunda kreado de novaj afiksoj, konstanta importo de vortoj el komplikaj

simplecon

Prof. Sylla Chaves

lingvoj, kiel la latina kaj la greka, kaj ŝovinismaj klopodoj igi Esperanton kiel eble plej simila al la lingvo de ĉiu uzanto, facile kondukos ĝin al kaoso kaj displitiĝo. Eĉ pli rapida ol tiu de la latina, kiu havis la potencon bremson de sia riĉega literaturo kaj la konstantan kunlaboron de la sciencista komunumo. Por kontraŭbatali tiun displitiĝon ne sufiĉas la konservemo de ĝia Akademio, ĉar jam de tre longe Esperanto havas multe pli da vortoj ol tiuj kelkiloj, kiujn la Akademio decidis oficialigi. Pli granda influo nuntempa estas tiu de la vortaroj de SAT. Sed PIV2 estas multe pli granda kaj kosta ol la lernokapablo kaj la mono de la plimulto el la esperantistoj. Kaj tamen ĝi restas nesufiĉa por la bezonoj de ĉiu fakulo.

MANIERO KIEL OPV KUNLABORAS POR LA SIMPLECO DE ESPERANTO

1. Ĝi enhavas ĉiujn fundamentajn kaj oficialigitajn vortojn. Eĉ tiujn, kiuj estas preskaŭ neuzataj lastatempe. La oficiala vortprovizo de Esperanto estas la plej taŭga por la interkompreniĝo de esperantistoj en la tuta mondo.

2. Ĝi konstatas, ke sinonimoj kaj homonimoj ekzistas ek de la naskiĝo de nia lingvo. **Leopardo** kaj **pantero** estas denaskaj sinonimoj. **Firmo** (firmeco) kaj **firmito** (entrepreno) estas denaskaj homonimoj. Kaj la Akademio aldonis aliajn. Por la vorto **atlaso** (speco de teksaĵo) ĝi oficialigis la sinonimon **sateno** (sama speco de teksaĵo) kaj la homonimon **atlaso** (maparo). Kaj la uzado de la lingvo aldonis multajn

aliajn. Kelkaj utilaj kaj kelkaj senutilaj, aŭ eĉ malutilaj. Indikante sinonimojn kaj homonimojn, en la ordo de mia prefero, mi esperas, ke la uzanto de OPV faros la pli bonan elekton.

3. De la klasika (sed iom peza) vorto **konscienciproĉo** estas tre uzata la neoficiala sinonimo **rimorso**. Sed ĝi ne estas facile komprenata de orientanoj. Tial OPV gvidas la konsultanton al tria, malpli uzata, sinonimo: **pentsufero**. Ĝi certe estas pli uzinda, ĉar ĝi estas samtempe malpeza kaj facile komprenata je la unua vido.

4. OPV ankaŭ montras la neuzindecon de kelkaj homonimoj, kiuj estas insultaj por kelkaj popoloj. **Koreo** (popolo el Koreio) kaj la malsano **koreo** ne devas resti homonimaj. OPV konsideras la vorton **koreo**, nomo de malsano, EVITINDA. Anstataŭe, oni devas nomi tiun malsanon **ĥoreo**.

5. La 15-a regulo de la Plena Gramatiko de Esperanto klare indikas, pri importo de vortoj fremdaj, ke “ĉe diversaj vortoj de unu radiko estas pli bone uzi senŝanĝe nur la vorton fundamentan, kaj la ceterajn formi el tiu ĉi lasta laŭ la reguloj de la lingvo Esperanto”. Malgraŭ tiu konsilo jam ekzistas centoj da duoblaĵoj en Esperanto prenitaj el unu sola fremda radiko. Kelkaj el ili, oficialigitaj. Kaj kelkaj, eĉ fundamentaj. Se ili estas oficialaj aŭ tre uzataj ili aperas en OEB, sed ĝi ĉiam konsilas la neuzon de la superflua

duoblaĵo. Tiel vi rimarkos, ke anarkisto = **anarkiisto** (pli bona); imperialisto = **imperiisto** (pli bona); kaj patologo = **patologiisto** (pli bona).

6. Kiam neologisma radiko havas kunmetitan sinonimon sufiĉe malpezan kaj klaran, OPV ĉiam indikas ĝian ekziston, ĉar ĝi povas faciligi estontan internacian komunikadon. Tiel, ekzemple, abako = **globkalkulilo**, abnegacio = **sindonemo**, fenikso = **fajrobirdo**, ferio = **libertago**, filigrano = **akvomarko**, flaŭro = **kreskaĵaro**, fotelo = **brakseĝo**, ftiro = **publaŭso**, funikularo = **kablotramo**, gemo = **juvelŝtono**, genocido = **gentekstermo**, graco = **difavoro**, grego = **paŝtataro**, grizuo = **mingaso**, hamako = **pendlito**, helianto = **sunfloro**, helmo = **ferkasko**, hemoragio = **sangelverŝo**, hipodromo = **ĉevalkurejo**, kaj metroo = **subtrajno** estas nur malgranda proporcio el la multegaj tiaj sinonimoj troveblaj ĉi tie.

7. OPV estas mezgranda vortaro, por normalaj lingvo-uzantoj, ne

por teknikistoj. Tial ĝi ne havas detalojn, kiuj interesas nur al botanikistoj, kemiistoj kaj similuloj, kaj malfaciligas la komprenon de ĉiuj aliaj. Manĝeblaĵoj devas havi la saman simplecon de **pomo**, **piro**, **karoto** kaj **kukurbo**. Por normala homo **papajo** kaj **akajujo** estas fruktoj, kiel **oranĝo** kaj **banano**. eĉ se botanikistoj pensas alimaniere. Sur manĝotablo de botanikisto estu papajfruktoj kaj akajuaj ŝajnfruktoj. Sed sur tiu de normala homo devas esti papajoj kaj akajuoj, laŭ la ĉefaj gvidlinioj de Zamenhof.

8. Same komplikiga estas la alporto de kemiistoj, fizikistoj, gramatikistoj kaj aliaj fakuloj al la plimulto el la vortaroj. Por normala homo ne interesas la struktura formulo de kemiaĵo, sed ĝia uzado kaj ĝia influo sur la homa sano. Pri malsanoj kaj medikamentoj pli interesas la vortoj kaj klarigoj, kiujn kuracisto devas uzi en sia interparolo kun paciento, ol tiuj, kiujn li uzas en teknikaj revuoj aŭ interparoloj kun siaj kolegoj. Tia estas la gvidlinio de OPV.

9. Pri geografiaĵoj OPV ne donis lokon al la komplikigaj proponoj de kelkaj vortaristoj. Se la brazila Rio Negro havas tiun nomon pro sia koloro, kial oni kaŝu tiun fakton? Bedaŭrinde PIV2 ankoraŭ ne forigis tiun ŝimon de PIV1. Laŭ ĝi, la nomo de tiu rivero (kies nigra akvo belege kunfluas paralele al tiu de Solimono por formi la gigantan Amazonon) estas sensignife Rionegro. Se la **Nigra Maro** meritas tiun nomon, ankaŭ nia belega rivero meritas la nomon **Nigra Rivero**.

10. Same senkiale PIV1 (sekvata de PIV2) ordonis, ke nomo de historia aŭ beletra gravulo kaj tiu de normala homo estu malsamaj.

Kial? Se nacilingve unu ekzistas pro la alia, ili devas esti egalaj. Tial, en OPV estas nur **Belŝacaro** (kaj ne Baltazaro), **Hadriano** (kaj ne Adriano). Tamen, pro jam tre vasta uzado, OPV ne povis ne menciigi la duan formon de kelkaj propraj nomoj, kiel **Domingo** = **Dominiko**, **Luiso** = **Ludoviko** kaj kelkajn aliajn.

11. En OPV. kontraŭ la ordonoj de PIV1 (sekvata de PIV2), se du urboj omaĝas la saman sanktulon, iliaj nomoj devas esti egalaj, ne gravas kiun lingvon oni parolas en ili. En OPV (uzante la saman simpligan formon **San-**) estas du gravaj urboj **San-Johano**: unu en Portoriko (anstataŭ San-Juano, de PIV), kaj alia en Antigvo-Barbudo (anstataŭ Sankta-Johano, de PIV). Variaĵoj laŭ la lingvoj de la eŭropaj disdividintoj de la mondo igas Esperanton tiel konfuza, kiel iliaj disdividoj.

12. En OPV estas tradukoj de brazilaĵoj ne troveblaj en PIV. Inter ili la nomoj de ĉiuj ŝtatoj, ĉiuj ŝtataj ĉefurboj kaj aliaj geografiaĵoj speciale gravaj almenaŭ pro la brazila Esperanto-movado. Multaj el tiuj tradukoj estas delonge uzataj senprobleme, ĉar la preferinda traduko estas evidenta: **Pernambuko** / **pernambukano**, **Recifo** / **recifano**. Aliaj estas unuanime akceptataj de la ĉefaj koncernatoj sed ankoraŭ ne sufiĉe konataj tutlande, pro malbona influo de kelkaj vortaroj: **San-Paŭlo** / **san-paŭlano**, **Belorizonto** / **belorizontano**, **Tri-Riveroj** / **tri-riverano**. Kaj aliaj ankoraŭ havas disputantajn formojn. La decidoj prenataj por OPV sekvis interalie jenajn kriteriojn: (a) multe pli gravas la vortoj simplaj, kiujn oni fakte uzas, ol tiuj komplikaj, oficialaj, kiujn oni ne uzas: **Rio** (Rio) / **riano** (carioca)

(kaj ne Rio-de-Janeiro / rio-de-janeirano); **Minoj** (Minas) / **minano** (mineiro) (kaj ne Minasĵerajso / minasĵerajsano); (b) por elekta geografiajn nomojn gravas ne nur la nomo de la loko, sed ankaŭ la nomo de la loĝanto: **Manaŭo** (Manaus) / **manaŭano** (manauense) (kaj ne Manaŭso / manaŭsano); **Beleno** (Belém) / **belenano** (belenense) (kaj ne Belemo / belemano). Aliaj vortoj enmetitaj ĉi tien eble ne ricevos ĉies aprobon. La nekontentuloj rajtas lasi proprajn nomojn sentraduke.

13. La leĝo de Zipf montras, ke, en ĉiuj lingvoj vortoj tre uzataj fariĝas malpli grandaj. Tial en OPV aperas klare, ke estas preferindaj la vortoj **administro** al administracio, **civilizo** al civilizacio, **diskrimino** al diskriminacio kaj **komento** al komentario, eĉ se kelkaj, pro malsamaj kialoj, malŝatas tiun simpligon.

14. Al simila malpezigo de Esperanto kondukas nin la principo de neceso kaj sufiĉo de Saussure. Tial en OPV eblas rimarki, ke ofte ne estas uzataj afiksoj kiel **ge**, **ad**, **ec**, **um** kaj aliaj. Kiam ilia forigo lasas la vorton egale komprenebla kaj malpli peza, estas preferinde, ke ili restu for.

15. Pro tiuj decidoj, kaj aliaj samspecaj, mankas multaj vortoj en OPV. Enestas nur tiuj, kiuj ŝajnis al mi plej utilaj. La enmeto de ĉiuj ekzistantaj tro grandigus la vortaron sen iu ajn avantaĝo. Laŭ via prefero, diru Italujo kaj Polujo, kaj ne Italio kaj Pollando; mangarbo kaj oranĝarbo, kaj ne mangojo kaj oranĝujo. En OPV aperas nur la vortoj pli uzataj aŭ pli simplaj. Supozeble, tio sufiĉas.

Sciencita Angulo

Spirhaltado kaŭzas memorperdon

Personoj havantaj obstrukcan spirhaltadon suferas histoperdon en cerboregionoj, kiuj kontribuas al la memorprocezo. Jen aserto originanta el esploro farita de sciencistoj ĉe la Universitato de Kalifornio en Los-Anĝeleso, Usono.

Laŭ la aŭtoroj, la rezultoj emfazas la gravecon diagnozi spiran misfunkcion kiel eble plej frue. Oni taksas, ke ĉi tiu problemo afekcias ĉirkaŭ 20 milionojn da personoj en Usono kaj minimume 8 milionojn en Brazilo.

La dumdorma spirhaltado okazas, kiam spirvojo subite obstrukciiĝas kaj interrompas spiron, kio kaŭzas laŭtan ronkadon kaj dumtagan kronikan lacon. Ankaŭ pli altan riskon de apopleksio, koronariaj malsanoj kaj diabeto trovis antaŭaj esploroj.

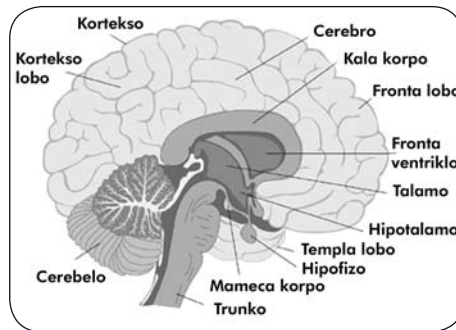
“La rezultoj montras, ke malfaciligita spirado dumdorma povas serioze difekti la cerbon, malutilante memoron kaj rezonadon”, diris la ĉefaŭtoro, Ronald Harper, profesoro de neŭrobiologio ĉe la Medicina Fakultato David Geffen.

La sciencistoj analizis la cerbajn mamecajn korpojn, tiel nomatajn ĉar ili similas al mametoj. Ili estas parto de la limba sistemo kaj partoprenas la memorprocezon.

La grupo de Harper skanis la cerbojn de 43 havantoj de dumdorma spirhaltado per magneta resonanco, por kolekti bildojn de la tuta organo,

inkluzivante detalojn de la mamecaj korpoj. La eteco de la strukturoj kaj ilia proksimeco al ostoj kaj fluidoj malfaciligis ekhavi bildojn laŭ la ordinara maniero. Tial ili mane serĉis la mamecajn korpojn en altadifinaj bildoj kaj kalkulis iliajn volumenojn per la konturoj.

Komparante la rezultojn al bildoj el 66 personoj de la kontrolgrupo,

ne suferantaj la misfunkcion, la sciencistoj konstatis, ke la suferantoj de spirhaltado havas mamecajn korpojn proksimume 20% pli etajn, precipe ĉe la maldekstra flanko de la cerbo.

“La rezultoj estas eĉ pli gravaj, ĉar pacientoj, kiuj suferas memorperdon kaŭzatan de aliaj malsanoj, kiel Alchejmer aŭ alkoholismo, ankaŭ montras malgrandiĝon de la mamecaj korpoj”, emfazis Rajesh Kumar, alia aŭtoro. Alia grava punkto emfazita de la aŭtoroj estas, ke la memorproblemoj pludaŭras, eĉ post kiam oni kuracis la dumdorman spirhaltadon. Tiu ĉi fakto reliefigas la seriozecon de la difektoj.

Por la venonta fazo de la esploro, la sciencistoj intencas ekzameni, kiel la dumdorma obstrukca spirhaltado kaŭzas histoperdon ĉe la mamecaj

korpoj. Unu hipotezo, laŭ Harper, estas la sinsekvaj malaltiĝoj de oksigenoniveletoj. Dum spirĉesa epizodo, la cerbaj sangotuboj mallarĝiĝas, malaltigante la nivelojn de oksigeno ĉe la cerbaj histoj kaj kaŭzante ĉelmortadon. La procezo ankaŭ stimulas inflamon, kio plie malutilas la histojn.

Frua risko

Kaŭze de ŝanĝoj en vivkutimoj, kiel netaŭga nutrado kaj manko de regula korpekzercado, pli kaj pli da infanoj kaj adoleskuloj tendencas al ateroklerozo, laŭ esploro farita ĉe la Medicina Fakultato de la Ŝtata Universitato de Kampino, San-Paŭlo, Brazilo.

Oni konstatis nenormalajn valorojn de kolesterolo, maldensa lipoproteino kaj trigliceridoj, respektive, en 44%, 36% kaj 56% de la ekzamenitaj infanoj, kiuj aĝis de 2 ĝis 9 jaroj. La nenormalaĵoj montriĝis en 44%, 36% kaj 50% de la infanoj kaj adoleskuloj, kiuj aĝis de 10 ĝis 19 jaroj.

Laŭ la ĉefaŭtorino, Eliana Cotta de Faria, tiaj niveloj fariĝas pli kaj pli oftaj, probable pro ŝanĝoj en manĝkutimoj kaj tropezeco, kune kun malplioftiĝo de regula korpa ekzercado. “Oni ĉiam devas emfazi, ke ekzistas kunagado de mediaj kaj genaj faktoroj en la estigo de altaj lipidoniveletoj. Alia aspekto emfazinda estas la fakto, ke nia esploro pritraktis populacian specimennon, kiu serĉis malsanulejan servoreton, kaj tio nature selektas la kazojn studotajn”, ŝi diris.

La esploristino asertas, ke pluraj studoj montras, ke la koronariarteria malsano komenciĝas silente en infanaĝo kaj klare progresas dum pliaĝado. “Frua diagnozo de troaj lipidniveloj, pli kaj pli oftaj en infanoj kaj adoleskuloj, estas esenca por antaŭmalhelpo de ĉi tiu malsano, precipe kiam ekzistas en la familio antaŭaj signoj de riskofaktoroj”, ŝi emfazis.

La niveloj trovitaj povas esti atribuataj tiel al mediaj faktoroj, kiel al genaj. En kelkaj kazoj, ekzistas familiaj genaj difektoj regantaj enzimojn, proteinojn kaj ĉelricevilojn, kiuj respondecas pri la katabolo de lipidaj kaj lipoproteinoj cirkulantaj, kio kaŭzas seriozan altiĝon en ĉi ties koncentro. Tiuj faktorkombinoj konsistigas la primarajn trolipidecojn, kiuj ne dependas de mediaj faktoroj.

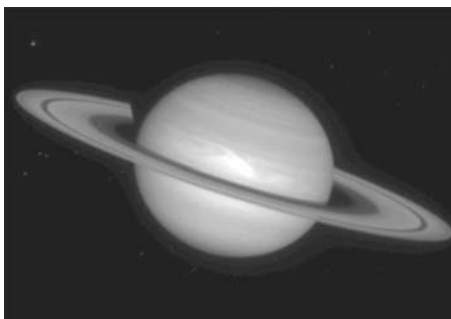
La rezultoj indikas plie kombinon de pluraj problemoj, kiel plialtiĝo de totala kolesterolo, plialtiĝo de trigliceridoj kaj malplialtiĝo de maldensa lipoproteino, la tiel nomata “bona kolesterolo”, kiu forprenas kolesterolon el la histoj kaj portas ĝin al la hepato, por posta eligo per la galo.

Eliana reliefigas, ke la ofte de la metabola sindromo (trolipideco, tropezece kaj alta glikozo) en infanoj tre kreskis dum la lasta jardeko. “Ni bezonas enkonduki edukprogramojn en la lernejojn, kiuj emfazas la gravon de sanfavoraj manĝkutimoj, malaperigu tropezecon kaj stimulu regulan korpekzercadon. Krome, oni faru periodajn analizojn de sangolipidoj, ĉiam, kiam ekzistas unu aŭ pluraj riskofaktoroj de kormalsano, kaj oni serĉu medicinan gvidadon por kuracado, kiam necese”.

Lunoj, kiuj kolizias preskaŭ ĉiutage

Jen impresa spektaklo, nur nun eltrovita. Grandskalaj kolizioj okazas preskaŭ ĉiutage en unu el la ringoj de Saturno, nomata F. La trovon faris sciencistoj el Unuigita Regno kaj Francujo.

Surbaze de informoj senditaj de la sondilo Cassini, kiu orbitas ĉirkaŭ la dua plej granda planedo de la Suna Sistemo, la eŭropaj esploristoj trovis pruvon de etaj “lunoj” en la brila nukleo de la ringo F. Ili ankaŭ observis, ke la formo de la ringo rezultas de la kontinua efiko de gravitacio kaj kolizioj.

La ringo F estas unu el la plej mallarĝaj ringoj de Saturno, kaj situas nur 3 mil kilometrojn for de la fino de la ringo A. Ĝi estis trovita en 1979, surbaze de fotoj faritaj de la sondilo Pioneer. Temas pri aranĝo kiu konstante ŝanĝiĝas, kun formvarioj, kiuj daŭras dum malmultaj horoj aŭ pluraj jaroj.

La grupo, kunordigata de Carl Murray, de la Londona Universitato, indikas, ke la aparta formo de la ringo F estas kaŭzata de regulaj kolizioj inter etaj lunoj, kiuj, laŭ la

opinio de la sciencistoj, estas unikaj en la Suna Sistemo. “La regiono de la ringo F estas verŝajne la nura en la Suna Sistemo, en kiu koliziprocezoj grandskalaj okazas kun preskaŭ ĉiutaga ofte”, ili reliefigas.

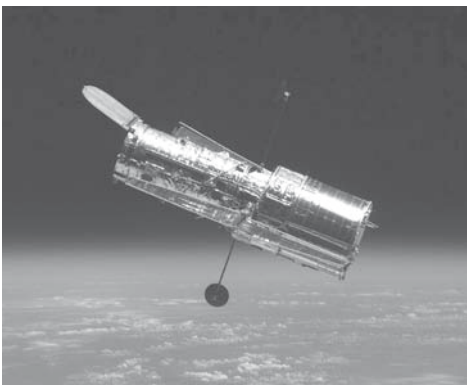
La sondilo Cassini-Huygens estas tasko de Nasa, la usona spacagentejo, asocie kun la eŭropa kaj itala spacagentejoj. Ĝia lanĉo okazis en oktobro de 1997.

Tuj eksplodonta

Internacia grupo de astrofizikistoj detektis ultraviolan radiondon sendatan de supergiganta stelo tuj eksplodonta. La detekto okazis momentojn antaŭ ol la ŝokondo, kaŭzata de la kolapso de la stelnukleo, atingis la supraĵon de la stelo kaj fortege forĵetis ĝian kovraĵon. Tiu ĉi unika fazo de la formado de supernova stelo estis observita per la ultraviola spacteleskopo Galex.

La esploron kunordigis de Kevin Schawinski, el la Fizika Departemento de la Universitato de Oksono, Unuigita Regno. Ankaŭ partoprenis sciencistoj el Germanujo, Kanado, Francujo kaj Suda Koreujo.

Masivaj steloj suferas perfortajn mortojn pro elĉerpiĝo de la atomnuklea energifonto en siaj nukleoj. Tio ĉi kaŭzas katastrofan kolapson, kiu formas supernovan stelon. “La eksplodaj mortoj de masivaj steloj estas dramoplenaj eventoj, kiuj semas la Univerŝon per pezaj elementoj kaj produktas nigrajn truojn, pulsostelojn kaj la plej energiriĉajn eksplodojn de gama-radioj. La energio rezultanta

el tiu ĉi procezo povas reguligi la kreskadon de galaksioj”, reliefigis la aŭtoroj.

La nova esploro, kiu studis la supernovan stelon SNLS-04D2dc, rivelis ultraviolan radiondon, kiu manifestiĝis antaŭ la ŝokondo kaj varmigis la stelsurfakon dum ĉi tiu komencis plivastiĝi. Tiu ĉi tute nova observo povas helpi sciencistojn pli bone kompreni la internan strukturon kaj fizikon de masivaj steloj kolapsantaj, ĉar la ĝis nun ekzistantaj datenoj pri tia fenomeno rilatas al epizodoj, kiuj okazis plurajn tagojn post la steleksplodoj.

La posteulo de Hubble

Oni antaŭvidas por 2013 la lanĉon de la posteulo de la spacteleskopo Hubble, unu el la plej eminentaj instrumentoj en la historio de astronomio, kiu ekde 1990 helpas homojn pli bone koni la strukturon kaj historion de la Universo.

La spacteleskopo James Webb havos la duonon de la pezo de Hubble, ĉar ĝi malhavos plurajn partojn, por ke ĝi povu posedi la plej gravan ilon: spegulon kun 6,5 metroj da diametro, kiu ebligas observi distancojn hodiaŭ neimageblajn.

La defora observado okazos ne nur space, sed ankaŭ tempe, rilate al steloj kaj aliaj objektoj,

kies lumo estos observata multe pli malfrue ol ilia sendado. Laŭ la respondeculoj pri la projekto, per James Webb eblos retrorigardi 13 miliardojn da jaroj, tuj post la Granda Eksplozo, por ĉeesti kaj pli bone kompreni, ekzemple, la naskiĝon de galaksioj.

“Portion atingi, ni esence bezonas grandan teleskopon, ĉar la objektoj, estante tre foraj, ne montriĝas klare”, diris la astrofizikisto Jonathan Gardner, estro de la Laboratorio pri Observa Kosmologio de la Centro Goddard pri Spacvojaĝoj, de Nasa, la usona spacagentejo.

La nova teleskopo havos lumkolektan areon sesoble pli grandan ol Hubble. “Ĉar la ĉefspiegulo havas 6,5 metrojn da diametro, kaj la rakedo, kiu lanĉos ĝin havas iomete pli ol 5 metrojn, James Webb vojaĝos ‘faldite’. Forlasinte la rakedon, ĝi estos malfaldita, kaj ĝiaj segmentoj estos kunvicigitaj”, klarigis Gardner.

James Webb rezultas el kunlaboro inter Nasa kaj la kanada kaj eŭropa spacagentejoj. La koston de la sendo oni taksas je 4,5 miliardoj da dolaroj.

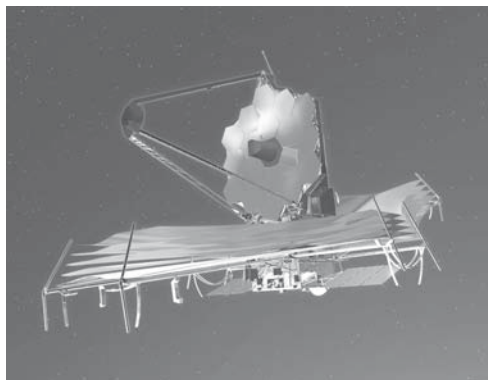
Ĝi orbitos proksimume 1,5 milionojn da kilometroj for de la Tero. La spacoŝipo tenos sin je konstanta distanco de nia planedo, por kio sufiĉos etaj movoj komandataj defore.

James Webb estas projektita por labori en temperaturoj de -225C. “Por atingi tiajn temperaturojn, ĝi bezonos multe malproksimiĝi de la Tero. Hubble kaptas sunlumon je ĉiu horo kaj duono, kio postulas, ke ĝi sin kaŝu

malantaŭ la Tero por remalvarmiĝi. James Webb situos je 1,5 miliardoj da kilometroj, malantaŭ panelo, kiu funkcios kiel lumblokilo kun tre alta ŝirmokapablo”, komparis Gardner. Oni uzos sestavolan panelon por garantii perfektan izolitecon. “Se ni uzus nur unu ŝirmotavolon, iu spacobjekto, koliziinte kontraŭ la teleskopon, povus fari truon, tra kiu la sunradioj pasus, kaj tion ni intencas eviti”.

Laŭ Gardner, tiu ŝirmomanko estas unu el plej grandaj problemoj de Hubble. Cetere, la eletronikaj instrumentoj de la nuntempa teleskopo ne funkcias ĝuste. Tial, en oktobro Nasa sendos la spacomnibuson en vojaĝo, kiu celas anstataŭigi la difektitajn instrumentojn. Sed la usona agentejo jam avizis, ke tiu estos la lasta riparo de la teleskopo, kiu esperinde funkcios dum pluaj kvin jaroj.

“Ni volas, ke Hubble restu en space la plej longe kiel eble, sed, samtempe, ni deziras pli grandan teleskopon. La Universo plivastiĝas, kaj ni ankaŭ bezonas plivastigi nian scion”, diris Gardner. Kune kun la plivastiĝo de la Universo okazas plilongigo de lumondoj; tial Webb estas projektata por funkcii per subruĝa lumo – Hubble funkcias precipe per videbla lumo

kaj ultraviola radiado. “Por vidi la unuajn galaksiojn, ni bezonas teleskopon, kiu kapablas vidi la lumon venantan de tie, kie la steloj naskiĝas.”

La Franca Gujano estas la loko elektita por la lanĉo, ĉar ĝi situas proksime al la ekvatoro kaj al la oceano – en okazo de eraro, la rakedo falos enmaren. “Pro la distanco, je kiu ni intencas, ke ĝi laboru, ne eblos eraroj en la lanĉo aŭ pozicio, ĉar ni ne povos sendi skipojn de kosmonaŭtoj por agordi ĝin, samkiel ni faras al Hubble”, reliefigis la fizikisto. Hubble situas multe pli proksime, je malpli ol 600 kilometroj de la tera supraĵo.

La astrofizikisto atentigas, ke, samkiel Hubble, unu tagon ankaŭ James Webb emeritiĝos, kiam ensceniĝos spacteleskopo pli granda kaj pli moderna, por kontentigi homan malkvieton. Eĉ kvankam James Webb ankoraŭ ne estas lanĉita, oni antaŭvidas, ke ĝia rolo finiĝos en 2023.

Riveligās detaloj de la Venusaj nuboj

Bildoj pri la nubostrukturo de unu el la plej enigmaj atmosferoj de la Suna Sistemo, senditaj de la sondilo Venus Express, de la Eŭropa Spac-Agentejo (ESA), rivelas detalojn ĝis nun nekonitajn pri nia ĉielnajbaro.

Venuso estas kovrita de densa nubtavolo, kiu etendiĝas de 45 ĝis 70 kilometroj for de la planeda supraĵo. Temas pri nuboj rapide moviĝantaj, kiuj konsistas el mikroskopaj gutoj de sulfata acido kaj aliaj aerosoloj.

Antaŭaj esploroj montris, ke la nuboj similas al la nebulo ordinare trovata sur la Tero, sed ilia dikeco malhelpis pli detalajn analizojn. Per la instrumentoj ĉe Venus Express, kiu orbitas ĉirkaŭ la planedo, la eŭropaj astronomoj sukcesis observi la strukturon de la nuboj per diversaj ondlongoj: videbla lumo, ultraviolaj radioj kaj radioj proksimaj al la subruĝaj.

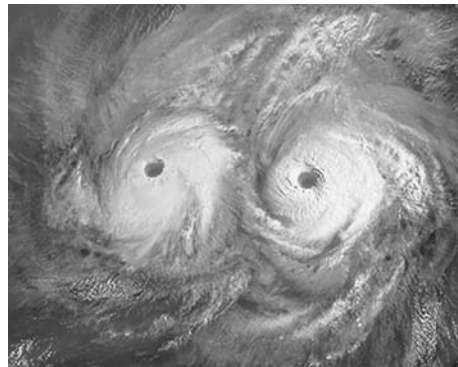
La rezultintaj bildoj montras plurajn signojn kaŭzatajn de variaj koncentroj de diversaj aerosoloj ĉe la supraĵo de la nubtavolo. Unu el la bildoj, kiu montras ĝeneralan aspekton de la suda hemisfero de Venuso, reliefigas, ke la aspekto de la nubtavolo ŝanĝiĝas radikale de la ekvatoro ĝis la polusoj (ĉi-okaze, la suda poluso).

Ĉe malaltaj latitudoj, la nuboj aperas pli fragmentaj. Tio ĉi indikas fortajn kaj konvekciajn movojn – similajn al tiuj de akvo bolanta en kuirpoto –, nutratajn de la suna radiado, kiu varmigas la nubojn kaj la atmosferon mem.

Ĉe mezaj latitudoj, la scenejo estas alia: konvekciaj movoj estas anstataŭigataj de pli densaj nuboj, kio indikas, ke la konvekcio malkreskas, laŭgrade kiel malpli da sunradiado estas ensorbata de la atmosfero.

Alia ŝango estas observata ĉe altaj latitudoj, kie la nuboj aperas kiel densa kaj malhela nebulo, preskaŭ senforma, kvazaŭ kapuĉo kovranta la polusojn de la planedo.

Aliaj bildoj faritaj de Venus Express, pri la ekvatora regiono, montras detalojn de la nubosupraĵoj kaj de la brila rubando de sulfata acido.

Fonto: FAPESP, NASA, ESA

BEL informas

Redaktas:
Paulo Sérgio Viana

psviana@terra.com.br

Kiu aŭdacas defii la miton de Babelo?

Alberto Emerson Werneck Dias

Kiu aŭdacas defii la miton de Babelo? Sed kiu povas diri, ke oni havas la solvon? Kiu havas la kuraĝon por aserti, ke Esperanto estus tia solvo? Kiu ne timas, ke la angla venos “forvori” ĉiujn aliajn lingvojn?

Nu, Esperanto jam vere havis plurajn oportunojn pruvi sin kiel LA unuaelekta interlingvo. Sed ĝi ankoraŭ ne firmiĝis kiel tia. Kio mankas? Ĉu tio okazas pro la fakto, ke ĝi ne estas lingvo tiel neŭtrala, kiel oni asertas? Finfine, ĝia vortprovizo estas preskaŭ tute centreŭropa, preskaŭ tute latina. Kompreneble, ĝia gramatiko bonŝance ne renaskis la sintaksan kaj morfologian kompleksecon de la latina. Kaj ĝia aglutina karakterizo garantias eĉ alproksimiĝon al la mandarena, lingvo parolata de la plej vasta grupo nuntempe. Almenaŭ la aziaj esperantistoj ne plendprotestas pri iu europocentrismo de Esperanto. Kaj ĝis nun nenio pli bona aperis en tiu kampo.

Kaj intertempe, la angla daŭrigas sian antaŭeniron, senpaŭze, anstataŭigante ĉiujare almenaŭ dek aliajn lingvojn. Aliaj ankaŭ fortaj lingvoj faras la samon en sfero iom pli malgranda. Oni antaŭvidas, ke en 2050, duono de la ĉirkaŭ 6000 restantaj lingvoj estos malaperintaj. Ĉu estus vere grave konservi la multlingvecon aŭ ĉu lingvoj devas pere, kaŭze de natura selektado?

La nuntempaj 6000 lingvoj estas tio, kio restas el nombro

kalkulata kiel multe pli granda en la pasinteco. Sed la lingvoj batalis inter si ĝis la plej fortaj “voris” la pli etajn, kaj finfine restis nur unu superlingvo, disvastigita tra la tuta globo, minacanta, rilate al la nombro da parolantoj, anstataŭigi eĉ la mandarenan.

Natura selektado kaj perforto

Sed ĉu tia “natura selektado” estas ja iel natura? Ĉar vere neniu lingvo per si mem kontraŭbatalas alian. Estas la popoloj, kiuj interbatalas, kaj rolas iu povludo, kiu regas la venkantojn kaj la venkitojn. Neniu popolo forlasas sian lingvon propravole. Aŭ ĝi estas devigata forlasi sian lingvon, aŭ ĝi decidas, ke estas pli konvene forlasi ĝin kaj adopti tiun de la venkintoj. En la pasinteco, praktike ĉiuj komunumoj havis tradukistojn, interparolantojn de la estroj, portantojn de la popola voĉo. Sed iom post iom, pli kaj pli da homoj volis havi voĉon en la interpopola komunikado, kaj la nombro da interpretistoj fariĝis tro malmulta. Tiel, pro politikaj kaj sociaj kaŭzoj, la plej povhavaj nacioj ekpostulis, ke iliaj interparolantoj uzadu ilian lingvon kaj altrudis ĝin iom post iom aŭ ja perforte. Post iom da tempo, la gejunuloj jam ne vidis utilon konservi la lingvon de siaj prapatroj, kaj ekadoptis tiun de siaj konkerintoj, eĉ en ĉiutagaj konversacioj.

Se ne estus militoj kaj ĉiuj parolantoj estus simple ekstermitaj, forigitaj por ĉiam de la surfaco de la Tero, ĉu oni povas taksu tion “natura”? Ĉu tio estas neevitebla? Tute ne! Mi kredas, ke tio ne estus la vojo por malkonstrui Babelon, por ke ĉiuj denove parolu unu solan lingvon komunan. Verdire, ne tion oni volas – superlingvon de ĉiopova popolo, adoptitan de la pli malmultnombraj komunumoj por konveno de la regantoj. Tio, kion oni volas, estas, ke ĉiu popolo havu la rajton teni sia(j)n propra(j)n lingvo(j)n – estas nacioj dulingvaj kaj multlingvaj – kaj ke ili nur uzu en interpopola komunikado iun ilon projektitan por tio. Tia ilo estus aŭ aŭtomata tradukilo aŭ logika kaj facile lernebla lingvo por ĉiuj teranoj. La nuntempa teknologio estas malproksima de la produktado de tiaj porteblaj automataj tradukiloj en kontentiga maniero. Restas por ni la logika solvo, la uzo de lingvo, kiu, se ne facila por ĉiuj, tia estas por la plejparto, kaj por neniu estas kompleksa.

Multlingvismo kaj Esperanto

Jam estas pruvite, ke Esperanto povas esti rapide adoptita de afrikaj kaj aziaj landoj, de amerikaj kaj eŭropaj nacioj. Diversaj indiĝenoj jam provis sukcese uzi ĝin pere de la projekto Indiĝenaj Popoloj. La lasta Universala Kongreso, en

Japanio, pruvis, ke aziaj parolantoj de nehindeŭropaj lingvoj povas adopti ĝin kun natureco kaj flueco. Kaj, almenaŭ tiuj, kiuj ĉeestis la kongreson, ne sin montris maltrankviligataj de la eŭropeco de Esperanto. Ĉar en la dialogo inter Oriento kaj Okcidento la plej probable estas, ke oni uzos eŭropan lingvon, do estu ĝi almenaŭ lingvo sen multaj nelogikaj trajtoj, sen la miloj da esceptoj de la naciaj lingvoj, kaj precipe ne forte markita de la kulturo de malmultaj landoj.

Interesas al la mondo, ke la nuntempa multlingvismo estu konservata, ĉar ĉiu lingvo, ĉiu lingva varianto, entenas malsaman mondkoncepton, diversan percepton de la realo. Nur tiel la homo, la homa raso, povas esperi iutage kompreni sian originon pli bone, kaj sian destinon, sian kialon por ekzistado.

Sed al kiu vere interesas, ke oni atingu tiun sinkomprenon? Necesas, ke la esperantistoj sciu; necesas, ke ili tion malkovru, male ili riskas maltrafi la trajnon de la Historio, kaj, ne havante precizajn argumentojn, ili riskas permesi, ke tiuj, al kiuj tio ne interesas, regu por ĉiam la situacion kaj ke, en proksima estonteco, malmultiĝu la kvanto da lingvoj nuntempaj al malpli ol la duono.

Ĉiu esperantisto devas sin trejni por argumenti, ĉar el la ideobatalado kaj la konvinkado de aliaj naskiĝas la novaj esperantistoj. La daŭrigado de Esperanto dependas malpli de naskiĝoj, de transgeneraciaj vertikalaj konstantaj transdonoj, ol de rapida kaj efika horizontala transdono. Tio estas, interesas malpli bataliono da denaskuloj, ol legio da parolantoj konvinkitaj racie kaj logike pri ĝiaj avantaĝoj.

Ĉu Esperanto prunteprenu anglaĵojn?

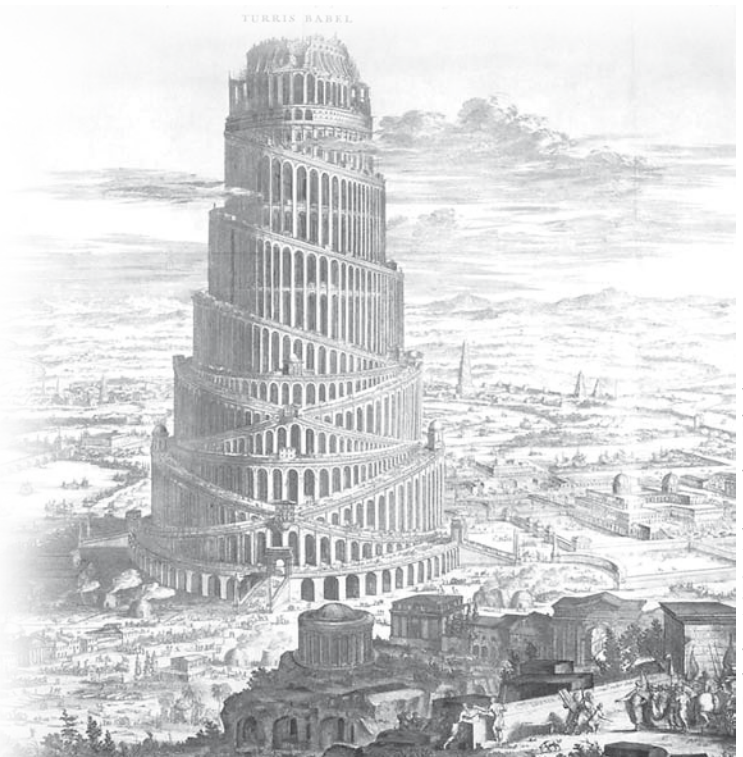
Lingvistike parolante, estas nenio natura en la forlaso de lingvoj fare de iliaj parolantoj. Tamen, pere de pruntado, la mildigo de la lingva maldiafaneco de diversaj idiomoj kondukas nature al konverĝo iompostioma, kio ebligas la kreadon de lingvistikaj iloj pli universalaj. Se tiel estis, ekde la teritoria antaŭenpuŝo de la latina ĝis la lingva pasteŭrizado, kiun reprezentas Esperanto, kial ne devus esti tiel nun, kun la fizika, komunikmedia kaj virtuala antaŭeniro de la angla, eniranta pere de pruntoj en multajn lingvojn ĝis nun maldiafanajn?

Provi eviti aŭ kontraŭstari la anglaĵojn en la plej diversaj lingvoj estas provi kovri la sunon per kribrilo, kaj estas iri kontraŭ la vera origino kaj motivo de Esperanto, estas halti en la tempo. Esperanto estas lingvo komplete farita el pruntprenoj ekde sia komenco. Kaj tiaj pruntprenoj nur estis eblaj pro la sintrudemo kaj

leksika internacieco de la latina kaj la greka. Ĉu ne estus nun la tempo por aktualigi Esperanton, por ke ĝi daŭru pli kaj pli internacia, profitante la novajn sloganojn, kiuj venas fulmotondre de la amerika, eŭropa, afrika kaj azia anglaj variantoj?

Pruntoj neniam mortigis lingvojn, sed ja modifis kelkajn, kaj la rezulto estis ilia riĉigado. Vidu ni la kazon de la rumana, lingvo kiu naskiĝis kiel novlatina kaj iom post iom ensorbis tiom da slavaj vortoj kaj trajtoj, ke hodiaŭ oni dubas pri ĝia latinida karaktero. Finfine, vidu ni la ekzemplon de la angla, eble la plej permesema lingvo en la mondo rilate al pruntado. Ĝi hodiaŭ povus eĉ esti konsiderata kvazaŭ latinida, pro la giganta kvanto da vortoj prunteprenitaj el la franca kaj la latina, kiuj ĝin riĉigis kaj ebligis ĝian internaciigon tiel rapide. Tiel marŝas la lingvoj. Kion fari?

E

Turo Babela, 1679. Athanasius Kircher

La sinonimludo

Francisco S. Wechsler

En tiu ĉi numero mi komencas serion, en kiu mi esploras la similecojn kaj malsimilecojn inter certaj vortoj de Esperanto. Esperinde tiu ĉi komparo estos kaj plezuriga kaj lerniga. Mi celas: a) atentigi pri la fakto, ke troveblas en nia lingvo multaj grupoj de vortoj kun similaj signifoj (kelkfoje eĉ egalaj!); b) helpi plivastigi kaj pliprecizigi la vortprovizon de la gelegantoj; c) atentigi pri la fundamenteco, oficialeco aŭ neoficialeco de ĉiu radiko, celante la aŭtorojn de lernolibroj kaj tekstoj por komencantoj. En ĉi tiu revuo, mi ne kondamnas iun ajn vorton; sed samtempe mi opinias, ke la komencantoj devas unue lerni kiel uzi la fundamentajn radikojn kaj profiti la rimedriĉan sistemon de vortkonstruado.

Mi tute ne pretendas, ke la sinonimlistoj pritraktotaj estu kompletaj aŭ ke miaj klarigoj fariĝu ia Biblio pri “ĝusta” uzado. Nia bazo estos la Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto (2005), sed ni ofte konsultos aliajn fontojn. La gelegantoj estas invitataj esplori diversajn fontojn kaj konkludi per si mem.

Konvencie, asterisko markos fundamentecon de la radiko; numero markos la aldonon, per kiu la radiko oficialiĝis; kaj markomanko signifos, ke la radiko ankoraŭ ne estas oficiala.

Do hodiaŭ ni pritraktos la jenan grupon de vortoj: *malofta**, *neordinara*, *eksterordinara**, *nekutima**, *kurioza¹*, *stranga**, *bizara*, *originala¹*. Kiel ili similas aŭ malsimilas?

Ofte signifas: multajn fojojn sinsekve, aŭ en konsiderinde granda

nombro da okazoj. *Ofta* signifas: okazanta ofte. Kaj do *malofta* signifas: okazanta malmultajn fojojn (hajlo estas malofta okazaĵo).

Ordinara, laŭ PIV, havas du signifojn: 1. ne diferencanta de la plimulto el la okazoj (ordinara manĝaĵo, ordinara vesto); 2. ne diferencanta de la normala grado (ordinara intelekto). Do *neordinara* karakterizas ion, kio diferencas de la plimulto per kvalito aŭ grado.

Kaj kion diri pri *eksterordinara*? NPIV distingas du signifojn: 1. tute diferenca de kutima uzado; 2. tre diferenca disde normala grado aŭ kvalito. Kiel ekzemplojn por signifo 1, ni citu: *eksterordinara* maniero de kuirado; *eksterordinara* feltkoloro. Por la signifo 2: *eksterordinara* inteligento; *eksterordinara* pureco. Efektive, *eksterordinara* estas iom pli emfaza ol *neordinara*, sed esence ambaŭ vortoj signifas la samon.

Ni nun pritraktu la verbon *kutimi*: emi agi aŭ fari, kaŭze de ofta ripetado. Parenca al ĝi estas *kutimo*, la emio fari, kaŭze de ofta ripetado, aŭ agmaniero, rezultanta de longa uzado. *Kutima* signifas: rezultanta de kutimo. Kompreneble, io *kutima* estas ankaŭ *ordinara*. La diferenco kuŝas en tio, ke la *kutimecon* kaŭzis ripetado, kaj ja temas pri nuanco. Sekve, *nekutima* karakterizas ion, kion oni ne faras ripete (*nekutima* letero), aŭ kio kontraŭas establitan agmanieron (*nekutima* konduto). La unua signifo estas proksime parenca al *neordinara*, dum la dua pli diferencas disde ĉi-lastata.

La adjektivo *kurioza* signifas: ekscitanta la intereson aŭ scivolon per

sia malofteco, neordinareco (kurioza moro, kurioza pensmaniero). Vidu, ke ankaŭ *kurioza* entenas ideojn pri malofteco aŭ neordinareco; sed krome ĝi emfazas la reagon, kiun io kaŭzas.

La adjektivo *stranga* estas iom pli emfaza ol *kurioza*: diferenca de rutinaj samspecaĵoj kaj per tio kaŭzanta miron (reveninte al civilizo, la insulano trovis ĉion *stranga*). Proksime parenca al *stranga*, sed ne identa al ĝi estas la neoficiala vorto *bizara*, kiu signifas: malharmonie *stranga* (la torditaj branĉoj havis bizaran formon). Do, *bizara* kombinas la ideojn pri strangeco kaj malharmonio.

Ni finas per *originala*. NPIV listas tri akceptindajn signifojn por ĝi: 1. prezentanta la unuan, primitivan formon de io (originala teksto); 2. tia, kia ne imitas aliajn (originala solvo de problemoj); 3. ne simila al aliaj kaj iom *stranga* (skribi en originala stilo). La du unuaj klare diferencas disde *stranga*, sed la tria estas tre proksima al ĉi-lastata.

Ni invitas la gelegantojn esplori siajn vortarojn, ĉu libroformajn, ĉu virtualajn, kaj vojaĝi tra la oceano de sinonimoj. Esperinde tiu ĉi vojaĝo estos same agrabla, plezuriga kaj riĉiga, kiel ĝi estas por mi. Nur unu tia esploro sufiĉos por forpeli definitive la ideon, ke nia lingvo estas malriĉa je sinonimoj kaj nuancoj.

En la venonta numero, ni pritraktos la jenan vortogrupon: *taŭga*, *oportuna*, *konvena*, *adekvata*, *konforma*, *laŭa*, *alcela*, *laŭcela*, *specifa*. Ĉu vi scias klarigi la similecojn kaj diferencojn?

Kiel traduki?

En ĉi tiu numero ni inaŭguras rubrikon, kiu celas stimuli la lernadon kaj elpensadon de parolturnoj en Esperanto. En ĉiu numero ni prezentos tri esprimojn en la portugala lingvo, kies tradukon ni invitas vin entrepreni. Bonega konsultfonto estas la Esperanta Proverbaro de Zamenhof, sed ne limigu vian horizonton nur al ĝi. Sendu vian tradukon al la adreso de la redaktoro: wechsler@fca.unesp.br. En la sekva numero, ni prezentos la solvojn proponitajn kaj komentos pri ili. Bona traduko ne nepre imitu la vortigon de la originalo, sed, male, ĝi estu eleganta, alloga kaj fidela al ties senco. Jen la esprimoj por ĉi tiu numero:

1. Estou me lixando para sua opinião.
2. Perdido por cem, perdido por mil.
3. De grão em grão a galinha enche o papo.

Ĉu vi akceptas la defion? Do ek al la laboro!

En la limbo, atendente... (Daŭrigo de paĝo 11)

el tiu Limbo, el tiu nebulo, kiu ĉion kaŝkovras, el tiu apatia stato, el tiu senfina atendo. Kiun direkton ŝi elektu serĉe al sia perdita animo?

Ŝi enspiras funde - iu venko. Antaŭe la spiro estis kurta kaj supraĵa. Ŝi denove enspiras ankoraŭ pli funde kaj preskaŭ kapturiniĝas. Pli funde. Ŝi volas plenigi la pulmojn je aero. Tuj poste ŝi malfermas la kranon de la duŝilo, demetas la vestaĵojn kaj restas senmova sub la akvoŝpruco. Antaŭ ŝiaj fermitaj okuloj, la Rado de la Fortuno, tiu granda arketipa mandalo, rondiras malrapide alternigante la supron kaj la malsupron. Kiel eskapi el tiu eterna rondiro? Kiel venki la cirklan tempon?

- Kiel eliri el tiu situacio? - ŝi demandas al si mem laŭtvoĉe.

Kvazaŭ responde, ŝi ekaŭdas la KD-on, kiu estas ludata en najbara konstruaĵo. Temas pri iu nova najbaro, kiu ŝatas klasikan muzikon. La sono eniras senobstakle tra la baskulfenestro. Ŝi tuj rekonas la nekonfuzeblan tembron de Fischer-Dieskau, la granda solisto de la Kantatoj de Bach. Ŝi havas la saman sonregistron, sub la direktado de Karl Richter. Temas pri la kantato "Christ lag in Todesbanden" (Kristo en la agonio de la morto). Kio estas depresio, se ne tiu mortiga agonio? Ardantaj larmoj estas finfine plorataj. La Rado de la Fortuno daŭre rondiras, sed nun ŝi ne plu estas en la periferio,

sed senmova en la Centro, ekster la Rado, for de la Tempo. En la centro de la Rado brilas la vorto ARTO. Nur pere de ĝi oni povas trovi la elirejon. Kvazaŭ renovigite de baptaĵoj, ŝi ĉirkaŭvolvas sin en la bantuko kaj iras al la dormoĉambro. Ŝi viŝas la larmojn. La nebulo fordisiĝis. Ŝi sidiĝas, nuda, antaŭ la skribotablo, malfermas la taglibron kaj reprenas la dialogon kun sia animo.

(*) *Mi neniam fartas bone ie ajn kaj mi ĉiam kredas ke mi fartos pli bone tie, kie mi ne estas.*

44^a

brazila
kongreso de

esperanto

junularo kaj esperanto: bazoj por la estonteco

12a ĝis 17a de Julio 2009

Juiz de Fora - Brazilo

Aŭspicij

Brazilo Esperanto-Ligo

Organizado

KEA

Associação Cultural de Esperanto

29ª brazila esperantista junulara kongreso

Informoj: <http://44bke2009.blogspot.com>

LIBROSERVO
Brazila Esperanto-Ligo

Liga Brasileira de Esperanto

Esperantista de coração

LIBROSERVO • LibroServo

CATEGORIAS

HEJMA vojoro	Esperanto		
Dicjon. & Lingvistikos (8)	Didaktikos (15)	Especializados (8)	Romances (27)
Teatro e Poesia (7)	Aŭdio e Vídeo (5)	Religiosos (4)	Diversos (8)

Aligiu al BEL

www.esperanto.org.br

Brazila Esperanto-Ligo

Aligiu al BEL

www.esperanto.org.br

Brazilei

aperas kvar fojojn jare

Praktika revuo

por praktikaj kursgvidantoj

Eldonata de
Brazila Sekcio de ILEI

www.ileibr.org

Momenton!

n° 11 3-a sesmonato de 2008 oficiala organo de ILEI (Brazila Esperantista Junulara Organizo)

La reapero de la revuo!

Konkurso VEJO-Ataŝeo refoje okazas!

Intervjuo: JoMo!

Foto-mozaiko de nia junularo!

Kore lanĉas novan albumon.

Foto-raporto pri la vojaĝo de VEJO-Ataŝeo

Brazila Esperanta Parnaso
16x23cm - 288p

Organizintoj:
Sylla Chaves
Neide Barros Rêgo

Poesias escolhidadas do
Brazila Esperanta
Parnaso [dulingve]
16x23cm, 192p

Nemalhaveblaj!

neide.barros@terra.com.br